№25(92)
06.09.96

Беларуская маладзёжная

Рэспубліканская грамадска-палітычная незалежная газета • Заснавана ў чэрвені 1994 г.

Все TV программы на неделю

(стр. 4-5)

Рок без вакацыяў

(стар. 5)

60 хвілінаў з 'Радыё 101.2'.

Апошніх... пакуль.

(стар. 3)

* * *

Вецер, дождж, вецер, дождж.
Калі страшна — то збоч.
Ды ня век быць бядзе —
Дзень ідзе, свет ідзе!

Каска, шчыт, каска, шчыт.
Хто не з імі — той збіт.
Але прыйдзе да нас
Волі час, волі час!

Палкі зноў, кулі зноў —
Для мяне, для сяброў.
Грудзьмі кулю прымай,
Абаронім наш край!

Морда, рот, морда, рот.
Нас не спыніць ваш дрот!
Страх хаваюць у страі
Халуі, халуі!

Ты і я, я і ты.
У грамадзе — усе браты.
Покліч у неба ляціць:
Беларусь будзе жыць!

Г.Гацкевіч.

8 верасня — День Вайсковай Славы

8 сентября 1514 произошло генеральное сражение. Московское войско под начальством Булгакова и Челядинина, состояло из 80000; вел. гетман князь К.Острожский командовал только 35000 и, несмотря на это, одержал блистательную победу. 30000 услали трупами всё пространство между Оршей и Дубровной. Булгаков,Челядинин, шесть других воевод, 150 дворян и разных чиновных лиц и значительное войска были взяты в плен.Захвачены весь обоз, знамёна, артиллерия..."
А.К.Киркор, "Живописная Россия", т.3, 1882г.

Кожны народ мае свае святы. Аршанская бітва ўвайшла ў еўрапейскія хрэстаматыі, як прыклад вайсковага таленту і майстэрства, адна із самых славутых падзей нашай гісторыі. У гэтай бітве беларуска-польскія войскі пад кіраўніцтвам К.Астрожскага не толькі нанеслі паразу войскам маскоўскага князя Васілія III , што ўварваліся на беларускія землі праз 5 гадоў пасля заключэння "вечнага" міру і залілі іх крывёй, але і разбурылі кааліцыю паміж Васіліем III і імператарам Максіміл'янам І, кааліцыю, што была створана для падзелу Польшчы і Вялікага Княства Літоўскага паміж Масквой і Святой Рымскай Імперыяй.

А на 478 гадавіну бітвы нашчадкі славутых ваяроў упершыню прынялі вайсковую прысягу на вернасць сваёй роднай Беларусі. Прынялі самі, без усякага ўдзелу ўлад. Чатыры гады прайшло з той падзеі. Усіх афіцэраў, прыняўшых прысягу, ўлады з войска звольнілі, пра войнаў запасу проста забылі — ну і Бог ім суддзя. Але варта нагадаць некаторым прыхільнікам непрадуманых "інтэграцый" лёс Міхаіла Глінскага. Як ні праліваў ён кроў сваіх былых суайчыннікаў ва ўгоду маскоўскім пакравіцелям, усё роўна скончыў сваё жыццё ў маскоўскім астрозе...

С.ЧЫРЫК, "БМ"

Сямён ШАРЭЦКІ:

"Прапануемая Прэзідэнтам Канстытуцыя, калі яна будзе прынята, установіць дыктатуру адной асобы"

З выступлення Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь на другой сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 2 верасня 1996 года

Я думаю, кожны з нас добра разумее, што другая сесія Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь трынаццатага склікання пачынаецца ў вельмі адказны перыяд для нашай дзяржавы. Папершае, у гэты перыяд павінен прайсці рэферэндум, які або прыме, або не прыме змяненні ў Канстытуцыю, а фактычна, калі ідзе рэч аб змяненнях, прапанаваных Прэзідэнтам, дык гэта новую рэдакцыю Канстытуцыі.

Чаму я так кажу? Таму што апроч агульных сцвярджэнняў аб характары нашай дзяржавы і правах грамадзян у ёй усе новае: зусім іншыя структура і правы Вярхоўнага Савета, зусім іншыя правы надаюцца Прэзідэнту, у іншым становішчы будзе судовая галіна ўлады, пракуратура, прадугледжаны зусім іншы парадак стварэння дзяржаўнага кантролю. І наогул з гэтай высокай трыбуны я хацеў бы звярнуцца і да дэпутатаў (прычым і да тых, хто падпісаў зварот, і да тых, хто не падпісаў яго), і да ўсіх рабочых, сялян, інтэлігенцыі: удумліва прачытайце тэкст Канстытуцыі, прапанаваны Прэзідэнтам, і паспрабуйце ўявіць сабе, якое грамадства будзе ў Беларусі, калі гэта Канстытуцыя будзе прынята на рэферэндуме і стане ажыццяўляцца, і што тады чакае наш народ, з якім так хочуць параіцца наконт новай Канстытуцыі.

У свеце ўжо былі прыклады такога грамадства, калі ўлада была ў аднаго чалавека. Дарэчы, такім чалавекам можа быць і чалавек хворы, псіхічна неўраўнаважаны, тым больш што ў Законе аб Прэзідэнце нічога не гаворыцца аб тым, што кандыдат у прэзідэнты павінен даць даведку аб стане свайго здароўя. Невядома колькі будзе дзейнічаць гэта Канстытуцыя, калі яна будзе прынята. Але ж пры ўсім тым згодна з Канстытуцыяй, якая дзейнічае зараз, мы павінны будзем у бліжайшыя дні прызначыць дату рэферэндуму і ўключыць, калі ў гэтым ёсць патрэба, нейкія і свае пытанні. Напрыклад, чаму б не запытацца ў людзей, які ў іх погляд на тое, каб старшыні мясцовых выканаўчых улад выбіраліся самімі людзьмі?

Ці, напрыклад, такое: калі прымаецца фактычна новая Канстытуцыя, дык чаму нанова не выбраць і Прэзідэнта, і Вярхоўны Савет? І гэта было б больш правільна, чым, не запытаўшыся спачатку як людзі адносяцца да палітыкі, якую праводзіць Прэзідэнт, прапаноўваць ім галасаваць за падаўжэнне тэрміну яго прэзідэнцтва — на гэты раз да сямі гадоў.

(Працяг на стар.2)

МІХАСЬ ТКАЧОЎ, доктар гістарычных навук

Нацыянальныя сімвалы: народ і гісторыя

(стар. 6)

Полмиллиона — в оппозицию президенту?

(стр. 2)

Сяржук МІНСКЕВІЧ

НАВАСЕЛЬЛЕ Ў ЯЧЭІСТЫМ ХМАРАЧОСЕ

(стар. 8)

«Хто ў нас ішчо не верыць в шчасце?!»

Полмиллиона — в оппозицию президенту?

Событие.

2 сентября заявила о своем создании и готовности действовать инициативная группа граждан. В Центризбирком ею поданы необходимые документы для регистрации и вынесения на всенародное обсуждение (референдум) следующих вопросов:

— Считаете ли Вы, что руководители исполнительных органов власти городов, районов, областей должны избираться населением соответствующего региона сроком на 4 года?

— Считаете ли Вы, что заработная плата, пенсии, стипендии и государственные пособия должны выплачиваться своевременно и их ежемесячное повышение должно соответствовать росту цен?

— Считаете ли Вы, что проводимая с 1994 года исполнительной властью экономическая политика привела к повышению Вашего уровня жизни?

— Считаете ли Вы, что Республика Беларусь должна быть нейтральным, безъядерным государством, не входящим в военные союзы (блоки)?

— Считаете ли Вы, что очередные выборы Президента Республики Беларусь должны состояться в 1999 году?

Работу по сбору подписей и пропаганде обсуждения именно этих проблем инициативная группа не собирается вести "подпольно". На пресс-конференции в Верховном Совете председатель инициативы Г.Щербинин и его заместители В.Верховский и А.Лебедько заявили, что конституционность подобных действий гарантирована статьей 47 Основного Закона Беларуси.

В состав инициативы входит более 2000 граждан, изъявивших готовность пойти по городам и весям с целью сбора 450.000 подписей за включение в бюллетени референдума именно этих, обозначенных выше, вопросов. Работа по формированию актива будет продолжена — по словам руководителей инициативной группы, количество "сборщиков" вот-вот увеличится еще на полторы тысячи.

На пресс-конференции было объявлено, что инициатива обратилась с письмом к президенту о переносе сроков референдума и объединении уже предложенных к обсуждению вопросов в один блок. Высказана просьба к постоянным комиссиям Верховного Совета оперативно дать заключение по вопросам, представленным группой в Центризбирком для вынесения на референдум.

Если инициатива будет зарегистрирована Центризбиркомом, то, по заявлению Геннадия Щербинина, группа использует для плодотворной работы весь предусмотренный законом срок. "Мы будем собирать подписи в течение положенных двух месяцев — что бы ни случилось, какой бы поворот ни приняла "референдумная идея" президента, — заявил председатель группы. — Если Александр Григорьевич — всенародноизбранный, то мы тоже — народ. Мы не выступаем от имени каких-либо политических партий, являем собой гражданскую инициативу. И видим смысл в этой работе — от полумиллиона подписей, которые рассчитываем собрать, отмахнуться и отряхнуться будет очень не просто".

Данная инициативная группа — первая, публично заявившая о своем существовании и вынесении на всенародное обсуждение вопросов, отличных от предложенных президентом.

Комментарий.

"Постойте, — возразит осведомленный читатель, — но ведь неделю назад референдумные вопросы предложены "круглым столом"!

Действительно. Их три: 1) Поддерживаете ли Вы действия Президента и правительства, направленные на систематическое повышение цен без соответствующей компенсации? 2) Поддерживаете ли Вы действия Верховного Совета по обеспечению первоочередности и своевременности выплаты заработной платы и пенсий? 3) Считаете ли Вы, что руководители местных органов исполнительной власти должны избираться населением соответствующего региона?

Можете, конечно, вопросы сравнить, можете поспорить, которые сформулированы точнее, можете прикинуть: вот ежели к этим добавить чуток от этих... А можете подписаться и за один блок вопросов, и за второй, и за третий (наверняка будет) — законом не возбраняется.

Вопросы, за которые вы "подпишетесь", попадут на референдум в четырех случаях:

а) если группа Щербинина либо любая иная соберет 450.000 подписей. Сей факт будет означать, что инициатором референдума по обозначенным проблемам выступает население.

б) если с инициативой (и вопросами) выступит Верховный Совет, приняв, как положено по процедуре, соответствующее заявление.

в) если с такой инициативой выступят и оформят ее, согласно закону, 70 депутатов ВС.

г) если инициативу проявляет президент.

Президент выступил. Народ (в лице пока инициативной группы) просит учесть его в качестве соискателя референдумных обсуждений. Более чем очевидно, что Верховный Совет (в целом) о подобном соискательстве не договорится. Найдется ли 70 депутатов? Об этом чуть ниже, в "Мнениях".

Пока остановимся на другом: объявив о желании провести референдум 7 ноября, президент отказывает в законном праве на инициативу и народу, и Верховному Совету и возможной группе в 70 депутатов. Они просто "не вписываются" даже по срокам!

Очевидно, что вопрос о дате референдума станет камнем преткновения, и сдвигать этот "камень" придется совместными усилиями самых разных субъектов политической жизни. Где-то к 10 сентября планирует зарегистрировать инициативную группу по сбору подписей Объединенная гражданская партия — с вопросами, предложенными для всенародного обсуждения на "круглом столе". Возможно появление и других инициатив. Главная проблема перед каждой — добиться права действовать (а значит — перенести срок референдума).

По идее, вопросы — предлагаемые и возможные — от разных инициаторов референдума, легко привести "к общему знаменателю", скорректировать и скоординировать. Возможно, так и будет, найдется кому-то и эта работа.

Вот только стоит ли? Не есть ли смысл в том, чтобы всем миром "накидать" жаждущему посоветоваться президенту весь подробный список наших советов, весь перечень наболевших проблем? Да сравнить: как на этом фоне будут смотреться проблемы, президентом вычлененные: о сподручной Конституции, о праве покупки земли, о праздниках (вот ведь наболело!), об отмене смертной казни... Все познается в сравнении. И если результатом такого "познания" будет прозрение: "Да этот "всенародный совет" — абсурд и профанация!" — многочисленные (возможно) инициаторы помогут обществу прозреть на краю бездны.

Не пропадет их скорбный труд.

"Дум высокое стремленье" — это уже задача на будущее. Если оно будет.

Мнение.

А.Лебедько: "В Верховном Совете сейчас ситауция — как на фронте, меняется каждые полчаса. На 14.30 2 сентября я могу утверждать, что 70 депутатов, готовых выступить инициаторами референдума по действительно насущным вопросам, есть. Будут ли они завтра?"

По утверждению депутата А.Лебедько, идет активная "обработка" депутатов. Во всех областях представителями Администрации президента проведены встречи, беседы с целью определения "лояльности" народных избранников Советов разных рангов. "Разъяснительная работа" включала сентенции типа: "Должностей хватит на всех, но если провалим референдум!.." Целый ряд депутатов в осенние месяцы отправляется в отпуск — не уверенные в своей позиции, просто жалеющие нервы.

Психологическое давление, шельмование, разделение на "врагов" и "друзей"... Как результат — уничижение, уничтожение личности. "Читая обращение группы депутатов в поддержку президента и услышав, как "собирались" подписи под ним, я испытал чувство стыда. Такого позора я не помню за все эти шесть уже лет работы в Верховном Совете!"

И последнее:

Фракция "Гражданское действие" собирается инициировать вопрос о досрочных выборах — в парламент и президента. Планируется рассмотреть изменения в законе о референдуме — президент здесь тоже "за", со своей, конечно, инициативой.

Т.Ничипорук, "БМ"

Референдум рвет страну на части

"Лично у меня нет сомнения, что президент Лукашенко заслужил импичмент", — заявил на пресс-конференции в Верховном Совете депутат В.Нистюк.

Безусловно, подобная процедура должна проводиться строго по закону. Однако, по разъяснению депутата, признание неконституционными полутора десятка президентских указов по букве закона не равносильно заключению Конституционного Суда о нарушении президентом Конституции. Будет ли обращение депутатов в КС именно за таким заключением — жизнь покажет. Верховный Совет в целом вряд ли созрел для принятия подобных решений, хотя ряд депутатов открыто выступают за проведение процедуры импичмента.

Сегодня любой результат предложенного президентом референдума грозит непредсказуемыми разрушительными последствиями, считает Владимир Нистюк. В случае победы президентских предложений и введения новой, президентом предложенной, Конституции республике грозят возмущения и противодействие той части народа, которая расценивает подобное развитие событий как установление неограниченной диктатуры. Не поддерживают президентский вариант и большинство политических партий, общественных движений — активным защитником и опорой президента зарекомендовало себя разве что патриотическое движение генерала Баранкевича.

Если президент проиграет референдум, создастся ситуация импичмента. Но "Александр Лукашенко цивилизованно власть не отдаст".

По мнению В.Нистюка, подобные развития событий способны спровоцировать и сепаратистские настроения. В Беларуси живут люди 82 национальностей и, если жизнь станет невыносимой, кто поручится, что у какой-либо из них не возникнет желания просто уйти из несчастливого общего "дома"?

Т.Мельничук, "БМ"

Божа мой, у якой краіне мы жывем!

***30 жніўня давялося мне глядзець па тэлебачанні ў праграме "Панарама"** выступленне міністра юстыцыі, у якім ён тлумачыў тэлегледачам чаму нельга ў адзін дзень праводзіць рэспубліканскі рэферэндум і давыбары ў Вярхоўны Савет. Сэнс гэтага тлумачэння — калі на рэферэндуме будуць зацверджаны змяненні ў Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь, то давыбары ў Вярхоўны Савет стануць проста непатрэбнымі. Бо згодна прапануемым зменам структура нашага парламента будзе іншай, чым зараз.*

І гэта гаварыў міністр юстыцыі, юрыст вышэйшай катэгорыі! Гаварыў на поўным сур'ёзе! Адкуль жа такая недасведчанасць? Каб яна стала відавочнай чытачам (не юрыстам), прывяду такі просценькі прыклад. Няхай згодна з артыкулам крымінальнага кодэксу суд прызначыў падсуднаму год турэмнага зняволення. У час адбыцця пакарання гэты артыкул крымінальнага кодэксу зрабілі больш жорсткім — 3 гады турэмнага зняволення за тое ж злачынства. Скажыце, які тэрмін будзе знаходзіцца ў турме наш зняволены? Правільна. Адзін год. Не тры, а адзін. Закон адваротнай сілы не мае. Так і з Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь 13-га склікання. Нават, калі на рэферэндуме змены ў Канстытуцыю будуць прыняты, то ўсе роўна тэрмін яго паўнамоцтва застаецца ранейшым — 5 год. А значыць давыбары дэпутатаў могуць праводзіцца, і гэта не супярэчыць заканадаўству.

Для таго, каб датэрмінова пазбавіцца ад існуючага Вярхоўнага Савета Прэзідэнту патрэбна пытанне на рэферэндум сфармуляваць прыблізна так: "Ці жадаеце Вы, каб Вярхоўны Савет 13-га склікання быў тэрмінова распушчаны, а выбары ў новы двухпалатны парламент былі праведзены ў трохмесячны тэрмін?" Тады ўсе хоць бы па літары будзе адпавядаць закону.

Тое ж датычыцца падаўжэння тэрміну паўнамоцтваў Прэзідэнта да 7 год. Згодна з законам, незалежна ад вынікаў рэферэндуму па пытанню аб зменах у Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь, наш Прэзідэнт мае права займаць гэтую пасаду толькі 5 год. А калі хочацца кіраваць болей, то трэба перад выбаршчыкамі ставіць пытанне напрамую (не замаскіравана, як зараз): " Ці згодны Вы падоўжыць тэрмін маіх паўнамоцтваў да 2001 года?"

Сам я фізік па адукацыі. Мяне пяць год вучылі ў БДУ абсалютнай павазе да законаў. А як жа інакш? Калі будзеш рабіць разлікі ракеты, самалёта, ядзэрнага рэактара, парушаючы законы фізікі і матэматыкі, то вядома што атрымаецца. На маю думку абсалютная павага да закона павінна быць уласціва і юрыстам. Успомніце выказванне: "Закон дрэнны, але гэта закон!"

Выступленне ж міністра юстыцыі, пра якое я нагадаў у пачатку артыкула, хутчэй за ўсё сведчыць не пра яго недасведчанасць, а пра жаданне "патрапіць" кіраўніку дзяржавы, яшчэ раз пацвердзіць свае вернападданіцкія пачуцці.

Г.ГАЦКЕВІЧ,
сябра фракцыі па захаванню Грамады

Сямён ШАРЭЦКІ:

"Прапануемая Прэзідэнтам Канстытуцыя, калі яна будзе прынята, установіць дыктатуру адной асобы"

З выступлення Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь на другой сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 2 верасня 1996 года

(Працяг. Пачатак на стар.1)

Канешне, пытанні Вярхоўнага Савета павінны выносіцца на рэферэндум без парушэння заканадаўства.

Што тычыцца даты правядзення рэферэндуму, то гэта, як вядома, прэрагатыва Вярхоўнага Савета, а не Прэзідэнта. І я не ведаю, чаму ён гэтую функцыю бярэ на сябе, ды яшчэ абвінавачвае дэпутатаў у стварэнні неабгрунтаваных умоў саперніцтва галін улады наконт самой улады ў дзяржаве.

Дарэчы, пры абмеркаванні іншых пытанняў (апроч Канстытуцыі), якія ўносяцца Прэзідэнтам на рэферэндум, некаторымі дэпутатамі ўносілася прапанова, што іх можна было б вырашыць на сесіі без рэферэндуму, бо некаторыя з іх, як кажуць, ясныя як белы дзень. Ну, напрыклад, навошта пытацца ў людзей, ці выступаюць яны за свабодную, без абмежаванняў куплю і продаж зямлі, калі і так ясна, што кожны разумны чалавек адкажа "не".

Я думаю, калі мы ўжо сапраўды хочам параіцца з народам наконт Канстытуцыі, дык давайце прызначым дату рэферэндуму і раз'едземся на два тыдні па сваіх акругах, пагаворым са сваімі выбаршчыкамі, дапаможам ім разабрацца ў сапраўдных мэтах рэферэндуму. Я яшчэ раз паўтару: дапаможам разабрацца з тым, што можа стацца з грамадствам, калі на чале яго стане чалавек з неабмежаванай уладай, ды яшчэ такі, не дай Бог, у якога самога неабмежаваны апетыт да ўлады.

Думаю, што кіраўнікі прэзідэнцкіх сродкаў інфармацыі на гэты раз таксама дадуць магчымасць выказваць свае думкі не толькі тым, хто падтрымлівае ва ўсім Прэзідэнта (напрыклад, тым, хто, нават не чытаўшы новай Канстытуцыі, ужо ставяць свае подпісы пад зваротам да людзей і выступаюць за змяненні ў Канстытуцыю, хоць яшчэ іх і не бачылі). Ну, вось цяпер гэтыя змяненні ўжо надрукаваны. І я думаю, што нават абмежаваныя ў палітыцы людзі, калі пазнаёмяцца з прапануемымі Прэзідэнтам змяненнямі і дапаўненнямі, — і ў тых не будзе ніякага сумнення, што прапануемая Прэзідэнтам Канстытуцыя, калі яна будзе прынята, установіць дыктатуру адной асобы з усімі вынікамі, выцякаючымі з гэтага. Наогул, калі мы не хочам, каб і на гэты раз абалванілі народ, то трэба ісці і растлумачыць яму ўсё ад "а" да "я". І тады хай ён вырашае.

Заява Беларускай асацыяцыі журналістаў

Як стала вядома з выказванняў афіцыйных асобаў, у Дзяржкамдруку Беларусі распрацоўваецца законапраект "Аб дзяржаўнай падтрымцы СМІ". Наколькі можна меркаваць, некаторыя палажэнні гэтага праекту супярэчаць не толькі Закону аб друку, але і дзеючай Канстытуцыі, якая не дапускае манапалізацыі сродкаў масавай інфармацыі. Размова, у прыватнасці, ідзе пра стварэнне так званага "дзяржаўнага рэестру" выданняў, на падставе якога мяркуецца прадстаўляць дзяржаўныя датацыі галоўным чынам "сацыяльна значным". Хто будзе вызначаць сацыяльную значнасць таго або іншага выдання — незразумела. Вядома, аднак, што ў Дзяржкамдруку выспела ідэя аб'яднання шэрагу літаратурна-мастацкіх, грамадска-палітычных перыядычных выданняў — "Голас Радзімы", "Літаратура і мастацтва", "Наша слова" і інш. — у адно. Асаблівую занепакоенасць журналісцкай грамадскасці выклікала публікацыя ў газеце "Знамя юности" за 22 жніўня г.г. артыкулу "Падбухторшчыкі" ("Подстрекатели"). У гэтым артыкуле не толькі названыя вышэй газеты, але ўсе беларускамоўныя выданні — дзяржаўныя і недзяржаўныя — абвінавачваюцца ў прапагандзе палітыкі БНФ і па сутнасці — у антыдзяржаўнай, антыпрэзідэнцкай скіраванасці.

Па ініцыятыве Беларускай асацыяцыі журналістаў згаданыя факты былі абмеркаваныя на сустрэчы актыву БАЖ а таксама кіраўнікоў і карэспандэнтаў шэрагу дзяржаўных беларускамоўных выданняў з прадстаўнікамі Дзяржкамдруку Беларусі, якая адбылася 27 жніўня г.г.. Многія ўдзельнікі сустрэчы выказалі занепакоенасць у сувязі з інтэрв'ю старшыні Дзяржкамдруку Ул.Бельскага газеце "Звязда" за 23 жніўня г.г. Асаблівае неразуменне выклікалі выказванні сп. Бельскага аб тым, што выканаўчы орган улады, якім з'яўляецца Дзяржкамітэт, мае права "кантраляваць выкананне законаў дзяржавы". Акрамя таго, з ягоных словаў вынікае, што Камітэт бярэ на сябе функцыі цэнзара і што "парушэнне законаў аб'ектыўнасці (!) ў выкладанні інфармацыі будзе карацца фінансава".

На падставе таго, што было сказана вышэй, Беларуская асацыяцыя журналістаў ад імя ўдзельнікаў сустрэчы прыняла рашэнне накіраваць дадзеную заяву ў падкамісію па сродках масавай інфармацыі Вярхоўнага Савета, а таксама Вярхоўнаму Савету ў цэлым з просьбай:

— даць юрыдычную ацэнку законапраекту "Аб дзяржаўнай падтрымцы СМІ" яшчэ на стадыі падрыхтоўкі, правакацыйнай публікацыі ў газеце "Знамя юности", а таксама выказванням старшыні Дзяржкамдруку Беларусі, якія ідуць у разрэз з Законам аб друку.

Беларуская асацыяцыя журналістаў выказвае глыбокую трывогу ў сувязі з апошнімі фактамі непрыхаванага наступу на незалежныя СМІ. Фінансавая праверка, якая распачалася амаль адначасова ва ўсіх буйных недзяржаўных перыядычных выданнях — "Белорусская деловая газета", "Белорусская газета", "Белорусский рынок", "Minsk business news", "Свабода" і г.д. — сведчыць аб маштабнай кампаніі супраць незалежнай прэсы.

Але найбольш абуральным фактам з'яўляецца забарона з першага верасня г.г. выхаду ў эфір пад надуманай падставай радыё 101,2 — адзінай беларускамоўнай радыёстанцыі, якая выходзіць на хвалях дыяпазону FM і завявала папулярнасць аўдыторыі (і не толькі маладзёжнай) аб'ектыўнасцю і разнастайнасцю інфармацыі.

Размова ідзе не толькі пра інтарэсы тысяч слухачоў, замежных партнёраў, рэкламадаўцаў. Размова ідзе пра спробы выканаўчай улады напярэдадні рэферэндуму, ініцыяванага прэзідэнтам, канчаткова пазбавіць грамадзян Беларусі права на інфармацыю з незалежных крыніц, пазбавіць прэсу ў цэлым яе галоўнай функцыі — быць трыбунай грамадскай думкі.

Беларуская асацыяцыя журналістаў заклікае дэпутатаў легітымнага Вярхоўнага Савету, усіх беларускіх журналістаў, сваіх калег у іншых краінах свету, міжнародную грамадскасць праявіць салідарнасць у змаганні за захаванне свабоды слова і агульнапрызнанага права на свабоднае распаўсюджанне інфармацыі. Ад гэтага залежыць лёс дэмакратыі ў Беларусі.

Напачатку было Слова...

60 хвілінаў з 'Радыё 101.2'. Апошніх... пакуль.

31 жніўня, 19.00. Канец лета, канец працоўнага дня.

Падымаюся па драўлянай лесьвіцы на другі паверх дома 8а па Рэвалюцыйнай. На прыступках сядзіць ужо ня злая, як днём у эфіры, а амаль ніякая Ірына Курапаткіна з Алесем Хмяльніцкім. "Праходзьце, калі ласка..."— гледзячы, здаецца, скрозь. Незвычайна ціха, мала хто застаўся чакаць апошняга "мы разьвітваемся з вамі"— як жа гэта можна не дадаць "Да заўтра"? Усе людзі, і ня толькі жанчыны плачуць. Ды й то праўда, хіба будзе жаданьне больш-меньш афіцыйна разьвітвацца, калі кожны нутром супраць усякага разьвітаньня, нават на дзень? Далі людзям адпачынак у "залаты сезон" — а каму ён такі патрэбен?

Зьміцер Новікаў і Серж Маркотны па-злому "вясёлыя". Серж па тэлефоне распавядае журналістцы падрабязнасці падзей і стратэгію на бліжэйшы час. "Мы маем намер падаць у суд, у нас вісяць доўгатэрміновыя кантракты, грошы, вядома, пайшлі на вытворчасьць. Перадатчык абслугоўвае дзяржава, у памехах можа быць вінаватая толькі яна. А папярэджваць за дзень да адключэньня... І, ведаеш, год не было аніякіх праблемаў, а тут раптам з'явіліся нейкаму перашкоды ў эфіры..."

"Пан Дырэктар" Зьміцер Новікаў выглядае самым аптымістычным, мабыць, па пасадзе, спрабуе ўзьняць дух калегаў. "Рана размахваць рукамі, паглядзім яшчэ... — А што, хіба можа павярнуцца? — Павярнуцца заўсёды можа..."

Маркотны сабраўся на блюз, што жыве ў Менску. "Бывай. — Будзем, куды ж мы дзенемся..."— і, настроіўшы кішэнны прыймальнік на 101.2 FM, пайшоў, быццам бы проста скончыўшы працоўны дзень.

Тэлефонныя званкі...

Заўсёды яскрава-вясёлая, а сёньня сумна-сур'ёзная Вольга Бабак рыхтуе пад час гучаньня заказаных кампазіцыяў свае словы на наступную паўзу. Пальцы крыху дрыжаць"... песьня гурта *The Cure* "13", ці, калі прачытаць наадварот, "31", як заўважыў Анатоль Додзь. Будзьце з намі 31 жніўня..."—іківае галавой, ці то ў такт музыцы, ці то словам...

Ірына плача...

Севярын Квяткоўскі ледзь не са сьлязьмі ў вачох адказвае на званок нейкае бабулі ды толькі й можа ёй сказаць: "Дзякуй... Будзем спадзявацца... Вялікі дзякуй..." Потым расказвае, што прыкладна гэтая бабуля абяцала зрабіць вядома зь кім. Зьміцер размаўляе са студэнтамі "БДУ пры Прэзідэнце", яны дзякуюць за год і просяць песьню "Прэзідэнт, ідзі дамоў!" Пляны радыё наконт песень яшчэ больш цікавыя.

Палова на восьмую... Прайшоў апошні выпуск навінаў, у чарговы раз прагучала заява "Радыё 101.2" аб закрыцьці эфіру, і ў прыймальнікі нясецца жудасная па сваёй праваце песьня *Новага неба* "Людзі на балоце". Ад гэтай суворай песьні крыху ўзьняўся настрой—ад таго што яна гучыць, і Яны яе чуюць.

Ачуняўшая крыху Курапаткіна яшчэ скрозь сьлёзы, але ўжо сьмяецца, чапляецца да Додзя, які на хвіліну адыйшоў ад пульта: "Я ведаю, што мы будзем рабіць. Мы будзем выступаць у шоў "Парадзіз" з сэксуальнымі танцамі!" А той ўжо згодзен. Удакладненьне для астатніх: "Нас здымала польская здымачная група, бачылі б вы, як мы таньчылі!" Севярын, зь веданьнем справы: "Я бачыў..."—Ірына заходзіцца сьмехам.

Алеся Верас ляжыць на канапе й раз-пораз спрабуе усьміхнуцца...

Званкі й званкі... І напамінаньні ў эфіры, колькі засталося да Дваццаці Гадзінаў...

Вольга й Ірына разам перад мікрафонамі. Дзьве прыгожыя сьветлавалосыя дзяўчыны ў белых сукенках даволі весела вядуць размову ў эфіры—глядзець бы ды любавацца, але ж штосьці усьмешкі сумныя...

На жартоўную прапанову аўтамабілістам пасігналіць у гонар праграмы "Паехалі!" з вуліцы пачуліся гудкі...

Потым нечакана адгукнецца й яшчэ адно пажаданьне Ірыны Курапаткінай — аб піве "Гінэс". Зойдзе гарны хлопец Артур-"проста з вуліцы" — і прынясе дзьве ўпакоўкі бутэлек таго самага "Гінэсу". Прыйдзе Генадзь Кесьнер з варэньнем (для Бабак) і вегетарыянскай салатай(для Курапаткінай) ад сваёй мамы. Зойдзе яшчэ "чалавек з вуліцы''" з прапановай любой дапамогі. Радыйшчыкі будуць зьбірацца на фэст і на прагляд сюжэту пра "101.2" па НТВ (які чамусьці не пайшоў). І будуць прыходзіць у студыю кожны дзень...

А пакуль — апошнія хвіліны, трэба ставіць апошнюю ня толькі на сёньня песьню...

—Пастаўце "Zombi"... "Anarchy in UK"...

—Мы завершым прыгожа. *The Beatles*, ""I''ll be back"...
І яны вернуцца!

... Музыка скончылася. Скончыліся жарты. Засталіся сьлёзы. Сьлёзы на букет белых, чырвоных і белых гвазьдзікаў...

Але ж нічога. Адыльюцца "котцы" іхнія сьлёзы. Радыёстанцыю "Беларуская маладзёжная" таксама прыкрывалі, але праз тры месяцы "накрылася" тая ўлада. Хай тады толькі яе лідар—на гэты раз будзе поўнасьцю. І хай Яны спрабуюць закрыць хоць усё—
усё роўна, і хутка—
Мы яшчэ вернемся!

Дзяніс НОСАЎ,
адмыслова для "БМ"

Радыё 101,2 звяртаецца да беларускай грамадскасці, дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, дыпламатычнага корпусу, сродкаў масавай інфармацыі, да ўсіх прыхільнікаў радыёстанцыі з заявай.

30 жніўня ў пятніцу а 17.30, напярэдадні выхадных дзён, калектыў Радыё 101,2 атрымаў па факсе ўнутрыслужбовы дакумент Міністэрства сувязі Рэспублікі Беларусь, у якім сцвярджалася:

"В целях исключения помех в приемных каналах ЦС РТС "Алтай" эксплуатацию передатчика 101,2 Мгц с использованием АФС на опоре по адресу, ул. Коммунистическая,6, прекратить с 1.09.96г. Нач. БелГИЭ В.А.Никонов."

Калектыў Радыё 101,2 лічыць патрэбным давесці да ведама, што перадатчык Радыё 101,2 знаходзіўся на балансе дзяржаўнай РРТПЦ, якая брала на сябе абавязацельствы па яго абслугоўванні і эксплуатацыі. За тэрмін існавання ў эфіры (Радыё 101,2 выйшла ў эфір 21.07.1995)мы не атрымалі ніводнай заўвагі і ніводнага папярэджання.

Варта нагадаць, што паведамленне аб выключэнні перадатчыка (гэта азначае спыненне работы радыёстанцыі) было атрымана за суткі. Ясна, што за такі кароткі тэрмін немагчыма было зрабіць адпаведных захадаў, каб не пацярпелі інтарэсы соцень тысяч нашых слухачоў, замежных радыёстанцый "Нямецкая хваля", "Бі-Бі-Сі", "Польскае радыё", чые ліцэнзійныя праграмы гучалі ў нашым эфіры, дзелавых партнёраў, а таксама супрацоўнікаў рэдакцыі 101,2, якія імгненна сталі беспрацоўнымі.

Лічым неабходным звярнуць увагу і на такую акалічнасць: Радыё 101,2 — адзіная ў краіне недзяржаўная беларускамоўная радыёстанцыя, і яе дзейнасць была прыпынена менавіта ў дзень апублікавання праекту новай рэдакцыі Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, напярэдадні важных грамадска-палітычных падзеяў у жыцці дзяржавы — правядзення рэферэндуму, давыбараў у Вярхоўны Савет і г.д.

Мы расцэньваем гэты выпадак з Радыё 101,2 як чарговы наступ уладаў на свабоду слова і недзяржаўныя сродкі масавай інфармацыі, як грубае парушэнне канстытуцыйных правоў грамадзянаў Беларусі на атрыманне аператыўнай праўдзівай інфармацыі, як спробу выканаўчай улады абмежаваць інфармацыйную прастору краіны.

Мы заклікаем усіх вас не адседзецца і не змаўчаць — праявіць салідарнасць і аб'яднаць свае намаганні для спынення самавольства і беззаконня, для абароны правоў чалавека. Мы заўсёды былі з вамі. А вы?

Беларускае радыё — пад высокі заказ

На Рэспубліканскім радыё створана пяць ударных прапагандысцкіх груп для паслядоўнай і наступальнай прапаганды пытанняў рэферэндуму і прапанаванай прэзідэнтам Канстытуцыі.

Штодня будуць весціся гадзінныя перадачы — каб кожны ўцяміў, чаму яму варта падтрымаць прэзідэнта і не варта звяртаць увагі на "дурную палітыку". Прамовы выступоўцаў, аналітыкаў, палітолагаў, "меркаванні простых людзей", што прагучаць у праграмах, можна беспамылкова "расшыфраваць" ужо сёння: склад штатных прапагандыстаў агульнавядомы, метады апрацоўкі публікі застаюцца ранейшымі. Кіраўніцтва "творчымі" групамі ўскладзена таксама на правераных не адной уладай радыёарганізатараў. Дастаткова сказаць, што агульнае кіраванне ажыццяўляе (пасля спадара Ядранцава, канешне) вядомая Н.Ц.Чайка. Спробы некаторых галоўных рэдактараў ухіліцца ад удзелу ў адказнай справе рашуча спыненыя кіраўніком радыё: у дастаткове "даходлівай" форме растлумачана, што вынікам адказнейшай працы будуць і пасады, і аклады, і ўвогуле самае права працаваць на радыё.

І апошняе: штодзённую гадзіну вяшчання пад важны і высокі радыёзаказ адабралі ў галоўнай рэдакцыі грамадскіх і сацыяльна-эканамічных праграм. Са студыяй. І з ганарарам.

* * *

Як паведаміў выканаўчы дырэктар Беларускай Асацыяцыі Журналістаў Ігар Рынкевіч, чарговы "Ганаровы крумкач" будзе ўручаны спадару Зуеву з газеты "Знамя юности". Спецыфічная ўзнагарода БАЖа, вядома, не афішуецца афіцыйнымі сродкамі масавай інфармацыі, але вестка пра чарговага "лаўрэата" імгненна разносіцца па рэдакцыйных калектывах. Спадару Зуеву на гэтым і наступным тыднях ну нікуды не дзецца ад асаблівай увагі калег. Бог дасць — на карысць!

Ул.Інф.

ТВ -- программа на неделю

Понедельник, 9 сентября

Белорусское телевидение

7.30 Утренний коктейль. 7.50 Экономикст. Недвижимость. 8.00 "Матерь человеческая". Док.фильм. 8.30 "Миллион приключений. Остров ржавого генерала". Худ.фильм. 9.40 Финансовое время. 10.00 Темная комната. Жертва. 15.00 Новости. 15.10 "Флиппер". Телесериал для детей. 15.40 ТВ -- школе. Изобразительное искусство. 5-й класс. Пейзаж в произведениях белорусских художников. 16.00 Студия "Окно". "Телекшоу". Юмористическая программа. "Жили-были..." Передача 2-я. 16.35 На добрый лад. Передача из Бреста. 16.50 Параграф. Предпринимательство и служба занятости населения. 17.20 "Познай себя". Тема: "Свекровь и невестка". Прямая линия. 17.50 Музыкальный антракт. 18.00 Финансовое время. 18.25 Экономикст. Недвижимость. 18.35 "Трижды один". Музыкальная передача MTV. 18.50 Новости (с сурдопереводом). 19.05 "Крок". "Риск-версия". Телеигра. 19.35 Актуальное интервью. Принимает участие министр жилищно-коммунального хозяйства Беларуси Б.В.Батура. 19.50 Белорусский дом. 20.15 "Зеркало". Программа для женщин. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.45 Спортивный телекурьер. 22.05 Фильмотека. А.Баталов и И.Смоктуновский в худ.фильме "Девять дней одного года". 23.50 Кубок Европы по греко-римской борьбе. Беларусь -- Хорватия. 0.20 Новости.

ОРТ

17.00 Новости. 17.20 "Новая жертва". 18.10 Час пик. 18.35 Угадай мелодию. 19.00 "Если..." Ведущий В.Познер. 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.40 Фантастический детектив "Багз -- электронные жучки". "Уловка". 21.45 Матадор. "Карнавал в Венеции". 22.40 Кубок мира "Мастер-ралли-96". Париж--Москва--Байконур--Улан- Батор. 22.55 Новости. 23.05 "Линия кино". Фильм Алексея Балабанова "Счастливые дни".

Канал "Россия"

6.00 Утренний экспресс. 6.35 "Мак и Матли". Сериал. 7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 7.20 Утренний экспресс-2. 7.50 Время деловых людей. 8.00 Сам себе режиссер. 8.30 "Дорогая редакция..." 9.00 "Санта-Барбара". Худ.фильм. 9.50 Товары -- почтой. 10.20 "Место встречи изменить нельзя". Худ.фильм. 1-я серия. 16.20 "Кто во что горазд". Конкурсная программа. 16.30 "Челленджерс". Сериал для подростков. 17.00 Зависит от тебя. 17.15 Ваш партнер. 17.30 L-клуб. 18.15 Момент истины. 19.30 "Санта-Барбара". Худ.фильм. 20.25 Джентльменшоу. 21.00 Погода на завтра. 21.05 Хоккей. Кубок мира. Полуфинал. Передача из Оттавы. 23.20 Товары -- почтой. 23.30 Со скоростью звука.

Санкт-Петербург

11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 22.15, 23.50 Информ ТВ. 12.10 "Первая любовь". Сериал. 13.00 Срок ответа -- сегодня. 13.30 Советы садоводам. 13.40, 20.40 Телеслужба безопасности. 14.10 "Жизнь Клима Самгина". Сериал. 4-я серия. 15.20 "Парад парадов" представляет группу "Арсенал". 16.10 Международное обозрение. 16.35 "Философия по Филу". Сериал для подростков. 17.00 Стиль жизни. 17.05 "Солти". Сериал для детей. 4-я серия. 17.35 Показывает Ленинградская областная телекомпания. 18.40 Большой фестиваль. 19.15 Спорт. 19.20 "Первая любовь". Сериал. 20.10 Чемпионат России по кольцевым автогонкам. 20.55 Спортивное обозрение. 21.05 "Жизнь Клима Самгина". Сериал. 4-я серия. 22.30 "Исторические расследования". Пациент -- Сталин. Передача 2-я. 23.10 "Телекомпакт". Музыкальное шоу.

НТВ

6.00 Анонс недели. 6.10 "Большой человек". Сериал. 10-я серия. 7.00 Док.фильм "Вспомним те годы. 1963-й". 7.45 Худ.фильм "Демидовы". 1-я и 2-я серии. 10.15 Лучшие цирки мира. "Цирк завтрашнего дня" (Франция). 11.15 Мир кино. Худ.фильм "Флетч жив" (США). 12.45 Доктор Угол. 13.00 Сегодня. 13.20 Мультфильм. 13.30 Итоги.

"Российские университеты"

15.05 "Московский Кремль. Девять веков". Док.фильм. 6-я серия. "Кремль. Образы". 16.00 Музыкальные новости. 16.10 Уроки Фемиды. Телеконкурс. 16.40 Новости.

НТВ

17.00 Док.фильм "Дикая природа. Борьба за жизнь" (Великобритания). 17.30 Футбольный клуб. 18.00, 21.00, 23.00 Сегодня. 18.35 Герой дня. 19.00 Мир кино. Худ.фильм Питера Богдановича "Все они смеялись" (США). 21.35 Фестиваль мини-сериалов. "Мельницы богов" (США). 1-я серия. 22.30. Времечко. 23.20 Автогонки "Индикар".

МКТ

RTL 10.50, 19.00 Анонс. 11.00 RTL-2. "Смейтесь на здоровье". 11.35 Х/ф "Хакеры" (фантастика). 13.15 STV "Оникс". 19.10 М/ф "Рок-кукареку-1". 19.50 Лони Андерсон и Арнольд Шварценеггер в мелодраме "История Джейн Мэнсфилд". 21.25 "Центр делового общения представляет..." 21.40 Х/ф "Единственный выход". 23.25 NBC. Super Channel.

Вторник, 10 сентября

Белорусское телевидение

7.30 Утренний коктейль. 7.50 Экономикст. 8.00 Новости. 8.15 Док.фильм. 8.30 Бездельник. 9.00 ТВ -- школе. Изобразительное искусство. 5-й класс. Пейзаж в произведениях белорусских художников. 9.20 "Остров сокровищ". Мультфильм. Фильм 1-й. 10.10 "Дежурная аптека". Телесериал (Испания). 11.10 Турообъектив. Путешествия, встречи, отдых. 15.00 Новости. 15.15 "Флиппер". Телесериал для детей. 15.40 ТВ -- школе. География Беларуси. 9-й класс. Центральная Беларусь как природно-хозяйственный район. 16.20 Все про все. 16.45 Чернобыль: проблемы и решения. Гуманитарная помощь детям Чернобыльской зоны. 17.20 Уроки Н.Новожиловой. 17.50 Музыкальный антракт. 18.00 "Новогрудок. Читая Мицкевича". Киноочерк. 18.15 Будьте здоровы. 18.25 Экономикст. 18.35 "Трижды один". Музыкальная передача MTV. 18.50 Новости (с сурдопереводом). 19.05 "Дежурная аптека". Телесериал (Испания). 20.05 "Острый угол". Правовая программа по письмам зрителей. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.55 Хроника жатвы-96. 22.15 "Технобанк" представляет: "Звезды на экране. Л.Удовиченко и А.Яковлева в худ.фильме "Какая чудная игра". 23.55 Республиканские соревнования по городошному спорту на приз Белорусского телевидения. 0.25 Новости.

ОРТ

11.00 Новости (с сурдопереводом). 11.10 В эфире телерадиокомпания "Мир". "Мы и рынок". 11.50 "Станислав Хитров. Чтобы помнили..." Авторская программа Л.Филатова. 12.30 "Последний лепесток". Мультфильм. 13.00 "Четыре танкиста и собака". Сериал. 14.00 Новости (с сурдопереводом). 14.20 "Рыцарь Отважное Сердце". 14.45 Кварьете "Веселая квампания". 14.55 Мультитроллия. 15.10 Волшебный мир, или Синема. 15.40 "Элен и ребята". 16.05 ...До шестнадцати и старше. 16.30 "Вокруг света". По страницам передачи "Клуб путешественников". 17.00 Новости. 17.20 "Новая жертва". 18.10 Час пик. 18.35 Угадай мелодию. 19.00 Тема. 19.45 Спокойной ночи, малыши. 20.00 Время. 20.40 Георгий Юматов и Николай Крючков в фильме "Жестокость". 22.25 Кубок мира "Мастер-ралли-96". Париж--Москва--Байконур--Улан-Батор. 22.40 Новости. 22.50 Музыкальная программа "50х50". 23.40 "Миров, Новицкий и другие".

Канал "Россия"

6.00 Утренний экспресс. 6.35 "Мак и Матли". Сериал. 7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 7.20 Утренний экспресс-2. 7.50 Время деловых людей. 8.00 Джентльмен-шоу. 8.30 "Дорогая редакция..." 9.00 "Санта-Барбара". Худ.фильм. 9.50 Товары -- почтой. 16.20 Месяцеслов. 16.30 "Челленджерс". Сериал для подростков. 17.00 Зависит от тебя. 17.15 Тележурнал "Здоровье". 17.25 Дневник Кубка мира по хоккею. 17.55 Чрезвычайный канал. 18.25 "Губернские ведомости: осенний марафон". 19.30 "Санта-Барбара". Худ.фильм. 20.25 Раз в неделю. 20.55 Погода на завтра. 21.00 Е.Сафонова в фильме "Мадемуазель "О". 22.45 Рек-тайм. 23.20 Товары -- почтой. 23.30 Звуковая дорожка.

Санкт-Петербург

11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 22.10, 23.05 Информ ТВ. 12.10 "Первая любовь". Сериал. 13.00 Срок ответа -- сегодня. 13.30 Советы садоводам. 13.40, 20.40 Телеслужба безопасности. 14.10 "Жизнь Клима Самгина". Сериал. 5-я серия. 15.15 "Телекомпакт". Музыкальное шоу. 16.10 "Папа, мама и я -- спортивная семья". 16.35 "Философия по Филу". Сериал для подростков. 17.00 Стиль жизни. 17.05 Детское ТВ: "Ребятам о зверятах". 17.35 Показывает Ленинградская областная телекомпания. 18.40 Большой фестиваль. 19.15 Спорт. 19.20 "Первая любовь". Сериал. 20.10 Тольятти -- город молодых. 20.55 Спортивное обозрение. 21.05 "Жизнь Клима Самгина". Сериал. 5-я серия. 22.25 Хоккей. Чемпионат МХЛ. СКА -- "Нефтехимик" (Нижнекамск).

НТВ

6.00, 13.00 Сегодня. 6.20 Худ.фильм "Чудесные годы". 6.45 "Большой человек". Сериал. 11-я серия. 7.35 Худ.фильм "Мебиус" (Германия). 8.55 Док.фильм "Вспомним те годы. 1964-й". 9.40 Худ.фильм "Все они смеялись" (США). 11.30 Фестиваль мини-сериалов. "Мельницы богов" (США). 1-я серия. 12.15 Автогонки "Индикар".

"Российские университеты"

14.50 Минарет. 15.20 Ю.М.Лотман. Беседы о русской культуре. Передача 1-я. 16.00 Музыкальные новости. 16.10 ВГИК. Горизонты кино и видео. 16.40 Новости.

НТВ

17.00 Док. фильм "Дикая природа: борьба за выживание". 17.30 Женские истории. "Мисс Роз Уайт" (США). 1-я серия. 18.00, 21.00, 23.00 Сегодня. 18.35 Герой дня. 19.00 Футбол. Кубок УЕФА. "Торпедо" (Москва) -- "Динамо" (Тбилиси). 21.35 Фестиваль мини-сериалов. "Мельницы богов". 2-я серия. 22.30 Времечко. 23.20 Большой ринг. 23.50 Меломания. Дэвид Боуи.

МКТ

NBC. Super Channel, 10.50 RTL-2. "Смейтесь на здоровье". 11.35 Лони Андерсон и Арнольд Шварценеггер в мелодраме "История Джейн Мэнсфилд". 13.10 Polsat. 19.10 М/ф "Как казаки..." 20.10 Дэвид Кэррадайн в фильме "Кунг-фу-3". 21.35 "Новости К-видео". 22.05 Мишель Пфайфер в фильме "Голливудские рыцари". 23.30 RTL

Среда, 11 сентября

Белорусское телевидение

7.30 Утренний коктейль. 7.50 Экономикст. 8.00 Новости. 8.15 "Острый угол". Правовая программа по письмам телезрителей. 8.45 "Пришелец". Док. фильм. 9.00 ТВ -- школе. География Беларуси. 9-й класс. Центральная Беларусь как природно-хозяйственный район. 9.30 "Остров сокровищ. Сокровища капитана Флинта". Мультфильм. Фильм 2-й. 10.30 Компьютерный полигон. 10.50 "Дежурная аптека". Телесериал (Испания). 11.50 Видимо-невидимо. 15.00 Новости. 15.15 "Флиппер". Телесериал для детей. 15.40 Мультфильм. 16.10 "Все под Богом ходим". Док.фильм. 17.00 Кредо. Экономические проблемы заповедника "Национальный парк "Браславские озера". 17.20 Гости в дом. "Как там, в Африке?" 17.50 Музыкальный антракт. 18.00 Концертный сезон. "Фиеста гитаристов". 18.25 Экономикст. 18.35 "Трижды один". Музыкальная передача MTV. 18.50 Новости (с сурдопереводом). 19.05 "Дежурная аптека". Телесериал (Испания). 20.05 "Кто это?" Телеигра. 20.10 Супергол. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.55 Автопарк. 22.10 "В руках правосудия". Телевизионный четырехсерийный худ.фильм (США). 1-я серия. 23.05 Королевская охота. 23.45 Мотоспорт. Супербайк. Чемпионат мира-96. 0.15 Новости.

ОРТ

8.00 Новости. 8.15 "Новая жертва". 9.05 Тема. 9.50 В мире животных (с сурдопереводом). 10.30 Угадай мелодию. 11.00 Новости (с сурдопереводом). 11.10 В эфире телерадиокомпания "Мир". "Контакт -- деловое сотрудничество стран Содружества". 11.50 "Всеволод Сафонов. Чтобы помнили..." Авторская программа Л.Филатова. 12.30 "В стране веселой детства". Мультфильм. 12.55 "Четыре танкиста и собака". 14.00 Новости (с сурдопереводом). 14.20 "Рыцарь Отважное Сердце". 14.45 Кактус и К. 14.55 До-ми-соль. 15.10 Зов джунглей. 15.40 "Элен и ребята". 16.05 Тет-а-тет. 16.30 "Вокруг света". По страницам передачи "Клуб путешественников". 17.00 Новости. 17.20 "Новая жертва". 18.10 Час пик. 18.35 Угадай мелодию. 19.00 "В поисках утраченного". Джуди Гарланд. Ведущий Г.Скороходов. 19.45 Спокойной ночи, малыши. 20.00 Время. 20.40 Премьера Первого канала. Фильм Гарри Бардина "Кот в сапогах". 21.05 Кубок мира "Мастер-ралли-96". Париж--Москва--Байконур--Улан-Батор. 21.20 Футбол. Лига чемпионов. "Ювентус" (Италия) -- "Манчестер Юнайтед (Англия). Трансляция из Италии. 23.20 Новости. 23.30 Футбол. Лига Чемпионов. Обзор 7 матчей.

Канал "Россия"

6.00 Утренний экспресс. 6.35 "Мак и Матли". Сериал. 7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 7.20 Утренний экспресс-2. 7.50 Время деловых людей. 8.00 Раз в неделю. 8.30 "Дорогая редакция..." 9.00 "Санта-Барбара". Худ.фильм. 9.50 Товары -- почтой. 10.20 "Место встречи изменить нельзя". Худ.фильм. 2-я серия. 16.20 "Кто во что горазд". Конкурсная программа. 16.30 "Челленджерс". Сериал для подростков. 17.00 Зависит от тебя. 17.15 Тележурнал "Эдоровье". 17.25 А.Пугачева в программе "Астрология любви". 17.55 Клуб губернаторов. 18.25 Лидер-прогноз. 19.30 "Санта-Барбара". Худ.фильм. 20.30 Хоккей. Кубок мира. Финал. Передача из Филадельфии. 22.25 Погода на завтра. 22.30 Телескоп. 23.20 Товары -- почтой. 23.30 "Киношок-96". 23.40 "Не спи и смотри". Ночная музыкально-развлекательная программа.

Санкт-Петербург

11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 22.15, 23.55 Информ ТВ. 12.10 "Первая любовь". Сериал. 13.00 Срок ответа -- сегодня. 13.30 Советы садоводам. 13.40, 20.40 Телеслужба безопасности. 14.10 "Жизнь Клима Самгина". Сериал. 6-я серия. 15.15 Мариинский в Японии. 16.10 Личное дело. 16.35 "Философия по Филу". Сериал для подростков. 17.00 Стиль жизни. 17.05 "Солти". Сериал для детей. 5-я серия. 17.35 Показывает Ленинградская областная телекомпания. 18.40 Большой фестиваль. 19.15 Спорт. 19.20 "Первая любовь". Сериал. 20.10 Только без паники. 20.55 Спортивное обозрение. 21.05 "Жизнь Клима Самгина". Сериал. 6-я серия. 22.30 Детектив на телеэкране. "Петровка, 38".

НТВ

6.00, 13.00 Сегодня. 6.20 Худ.фильм "Чудесные годы". 6.45 "Большой человек". Сериал. Заключительная серия. 7.30 Худ.фильм "Большое ограбление почты" (Германия--Венгрия). 8.50 Док.фильм "Вспомним те годы. 1965--1966-й". 10.20 Футбол. Кубок УЕФА. "Торпедо" (Москва) -- "Динамо" (Тбилиси). 12.10 Фестиваль мини-сериалов. "Мельницы богов". 2-я серия.

"Российские университеты"

14.50 Музыка на десерт. "Одинокая бродит гармонь". 15.05 "Большой Кремлевский Дворец". Док.фильм. 16.00 Музыкальные новости. 16.10 Испытание тайной. Тибет. Передача 1-я. 16.40 Новости.

НТВ

17.00 Док.фильм "Дикая природа: борьба за жизнь" (Великобритания). 17.30 Женские истории. "Миссис Роз Уайт" (США). 2-я серия. 18.00, 21.00, 23.00 Сегодня. 18.35 Герой дня. 19.00 Футбол. Кубок УЕФА. "Спартак" (Москва) -- "Силькеборг" (Дания). 21.35 Фестиваль мини-сериалов. "Мельницы богов". 3-я серия. 22.30 Времечко. 23.20 Такова спортивная жизнь. 23.50 Кафе "Обломов".

МКТ

RTL 10.50, 19.00 Анонс. 11.00 RTL-2. "Смейтесь на здоровье". 11.35 Дэвид Кэррадайн в фильме "Кунг-фу-3". 13.00 RTL-2. 19.05 М/ф "Кибер--город". 19.55 "Детский мир". 20.25 Дэвид Кэррадайн в фильме "Кунг-фу-4". 22.00 Николь Кидман в комедии "Изумрудный город". 23.30 STV "Оникс".

Четверг, 12 сентября

Белорусское телевидение

7.30 Утренний коктейль. 7.50 Экономикст. 8.00 Новости. 8.15 "Румба, вальс и молодость". Фильм-концерт. 8.45 Автопарк. 9.00 "Белвидеоцентр" представляет: "Минск. Музыка спортивных арен". Док.фильм. 9.10 Королевская охота. 9.50 "Дежурная аптека". Телесериал (Испания). 10.50 Музыка без границ. Музыкально-информационная программа. 15.00 Новости. 15.15 "Флиппер". Телесериал для детей. 15.40 Мультфильмы. 15.55 ТВ -- школе. Музыка. 4-й класс. Чудесная палитра жизни. 16.10 "Что было? Что есть? Что будет?" Док.фильм. 16.50 Арсенал. Программа для армейцев. 17.20 Уроки Н.Новожиловой. 17.50 Музыкальный антракт. 18.00 "Портрет на фоне замка". Док.фильм. 18.25 Экономикст. 18.35 "Трижды один". Музыкальная передача MTV. 18.50 Новости (с сурдопереводом). 19.05 "Дежурная аптека". Телесериал (Испания). 20.05 "Крок". "Оскар". Телеигра. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.55 Хроника жатвы-96. 22.10 "В руках правосудия". Худ.фильм (США). 2-я серия. 22.55 "Крок". Программа для молодежи. 23.25 Голоса прошлого. Белорусский ансамбль старинной музыки "Кантабиле". 24.00 Новости.

ОРТ

8.00 Новости. 8.15 "Новая жертва". 9.00 Футбол. Лига чемпионов. "Милан" (Италия) -- "Порту" (Португалия). Передача из Италии. 11.00 Новости (с сурдопереводом). 11.10 В эфире телерадиокомпания "Мир". "Под крышей мира". 11.50 "Валентина Телегина. Чтобы помнили..." Авторская программа Л.Филатова. 12.30 "Седой медведь", "Кто сказал мяу?" Мультфильмы. 13.00 "Четыре танкиста и собака". 14.00 Новости (с сурдопереводом). 14.20 "Рыцарь Отважное Сердце". Заключительная серия. 14.45 Лего-го. 15.10 Тин-Тоник. 15.40 "Элен и ребята". 16.05 Рок-урок. 16.30 "Вокруг света". По страницам передачи "Клуб путешественников". 17.00 Новости. 17.20 "Новая жертва". 18.05 Час пик. 18.30 Играй, гармонь любимая. 19.00 "Один на один". Ведущий А.Любимов. 19.45 Спокойной ночи, малыши. 20.00 Время. 20.40 Донатас Банионис и Наталья Бондарчук в фантастическом фильме "Солярис". Части 1-я и 2-я. 23.35 Кубок мира "Мастер-ралли-96". Париж--Москва--Байконур--Улан-Батор. 23.50 Новости.

Канал "Россия"

6.00 Утренний экспресс. 6.35 "Мак и Матли". Сериал. 7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 7.20 Утренний экспресс-2. 7.50 Время деловых людей. 8.00 Проще простого. 8.30 "Дорогая редакция..." 9.00 "Санта-Барбара". Худ.фильм. 9.50 Товары -- почтой. 10.20 "Место встречи изменить нельзя". Худ.фильм. 3-я серия. 16.20 Месяцеслов. 16.30 "Челленджерс". Сериал для подростков. 17.00 Зависит от тебя. 17.15 Ваш партнер. 17.30 Ретро-шлягер. 18.00 Новое пятое колесо. 18.40 "Темная" для Г.Бурбулиса. 19.30 "Санта-Барбара". Худ.фильм. 20.25 "Аншлаг" представляет: Е.Шифрин в программе "Бочка меда". 20.55 Погода на завтра. 21.00 "Сатурн-III". Худ.фильм (Великобритания). 22.30 Подиум. 23.20 Товары -- почтой. 23.30 Певческие биеннале "Москва--Санкт-Петербург". Сергей Лейферкус.

Санкт-Петербург

11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 21.55, 23.25 Информ ТВ. 12.10 "Первая любовь". Сериал. 13.00 Срок ответа -- сегодня. 13.30 Советы садоводам. 13.40, 20.35 Телеслужба безопасности. 14.10 "Жизнь Клима Самгина". Сериал. 7-я серия. 15.35 Мультфильм. 16.10 Парадоксы истории. К 150-летию Н.Н.Миклухо-Маклая. 16.35 "Философия по Филу". Сериал для подростков. 17.00 Стиль жизни. 17.05 Детское ТВ: "Что могут короли", Детские новости, "Смехотряшки". 17.35 Показывает Ленинградская областная телекомпания. 18.40 Большой фестиваль. 19.15 Спорт. 19.20 "Первая любовь". Сериал. 20.10 "Личное дело". 20.50 Спортивное обозрение. 21.00 "Жизнь Клима Самгина". Сериал. 7-я серия. 22.45 День св.Благоверного князя Александра Невского.

НТВ

6.00, 13.00 Сегодня. 6.20 Худ.фильм "Чудесные годы". 7.10 "Мафия-1". Сериал (Италия). 1-я серия. 7.50 "Седьмая монета". Худ.фильм (Великобритания--США). 9.20 Док.фильм "Вспомним те годы. 1967-й". 10.05 Футбол. Кубок УЕФА. "Спартак" (Москва) -- "Силькеборг" (Дания). 11.55 Фестиваль мини-сериалов. "Мельницы богов" 3-я серия. 12.40 Доктор Угол.

"Российские университеты"

14.55 Музыка на десерт. "Послушайте, ворона". 15.10 Ю.М.Лотман. Беседы о русской культуре. Передача 2-я. 16.00 Музыкальные новости. 16.10 Испытание тайной. Тибет. Передача 2-я. 16.40 Новости.

НТВ

17.00 Док.фильм "Дикая природа: борьба за жизнь". 17.30 Женские истории. "Мисс Роз Уайт" (США). 3-я серия. 18.00, 21.00, 23.00 Сегодня. 18.35 Герой дня. 19.00 Футбол. Кубок обладателей кубков. "Локомотив" (Москва) -- "Вартекс" (Хорватия). 21.35 "Мельницы богов". Мини-сериал. 4-я серия, заключительная. 22.30 Времечко. 23.20 Кино не для всех. Худ.фильм "Безмолвный крик" (Великобритания).

МКТ

STV "Оникс" 10.50, 19.00 Анонс. 11.00 RTL-2. "Смейтесь на здоровье". 11.35 Дэвид Кэррадайн в фильме "Кунг-фу-4". 13.00 Евроспорт. 19.05 М/ф "Рок-кукареку-2". 19.40 Х/ф "Освободите Вилли-2" (приключение).

Пятница, 13 сентября

Белорусское телевидение

7.30 Утренний коктейль. 7.50 Экономикст. 8.00 Новости. 8.15 "Еще не вечер..." Гость программы -- актер, режиссер, поэт Н.Говядинов. 8.30 "Охраняется государством", "Вуокса". Док.фильмы. 9.00 ТВ -- школе. Музыка. 4-й класс. Чудесная палитра жизни. 9.15 "Дежурная аптека". Телесериал (Испания). 10.15 Зеркало. Программа для женщин. 15.00 Новости. 15.15 "Флиппер". Телесериал для детей. 15.45 "Шла собака по роялю". Худ.фильм. 16.50 Родовод. III фестиваль белорусской польки в Чечерске. 17.20 Контрасты. Правовая программа. Таможенный союз Беларуси и России. 17.50 Музыкальный антракт. 18.00 Родное слово. Газета "Наше слово". 18.25 Экономикст. 18.35 "Трижды один". Музыкальная программа MTV. 18.50 Новости (с сурдопереводом). 19.05 "Дежурная аптека". Телесериал (Испания). 20.05 Международный курьер. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.55 Музыкальный антракт. 22.05 "В руках правосудия". Худ.фильм (США). 3-я серия. 23.00 "12, или На ночь глядя". 23.20 Акколада. Музыкально-развлекательная программа. 23.50 Мультфильмы для взрослых. 0.05 Новости.

ОРТ

8.00 Новости. 8.15 "Новая жертва". 9.10 "Один на один". Ведущий А.Любимов. 9.50 Смак. 10.10 "Ослик-огородник". Мультфильм. 10.25 Пока все дома. 11.00 Новости (с сурдопереводом). 11.10 В эфире телерадиокомпания "Мир". "От пятницы до пятницы. Занимательные сюжеты из стран Содружества". 11.55 "Четыре танкиста и собака". Заключительные серии. 14.00 Новости (с сурдопереводом). 14.20 "Клад на пустыре", "Самый ученый заяц". Мультфильмы. 14.45 Кварьете "Веселая квампания". 14.55 До-ми-соль. 15.10 Тет-а-тет. 15.40 "Элен и ребята". 16.05 "О Чике и друзьях детства". Фазиль Искандер. 16.30 "Вокруг света". По страницам передачи "Клуб путешественников". 17.00 Новости. 17.20 "Новая жертва". 18.15 Человек и закон. 18.45 Поле чудес. 19.45 Спокойной ночи, малыши. 20.00 Время. 20.40 Великие сыщики: Коломбо в фильме "Секс и женатый детектив". Премьера сериала.

(Окончание на с.5)

ТВ -- программа на неделю

(Окончание. Начало на с.4)

22.25 Взгляд. 23.10 Кубок мира "Мастер-ралли-96". Париж--Москва--Байконур--Улан-Батор. 23.25 Новости. 23.35 Ночной кинозал. Кинозвезды и полицейские в комедии "Напролом".

Канал "Россия"

6.00 Утренний экспресс. 6.35 "Мак и Матли". Сериал. 7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 7.20 Утренний экспресс-2. 7.50 Время деловых людей. 8.00 Проще простого. 8.30 "Дорогая редакция..." 9.00 "Санта-Барбара". Худ.фильм. 9.50 Товары -- почтой. 10.20 Торговый дом "Ле Монти". 10.35 "Место встречи изменить нельзя". Худ.фильм. 4-я серия. 16.20 "Кто во что горазд". Конкурсная программа. 16.30 "Челленджерс". Сериал для подростков. 17.00 Империя игр. "На земле, на воде и в воздухе". 17.50 Технодром им.И.П.Кулибина. 18.00 Вертикаль. 18.25 Бесконечное путешествие. 19.30 "Санта-Барбара". Худ.фильм. 20.25 Сам себе режиссер. 21.00 Погода на завтра. 21.05 Хоккей. Кубок мира. Финал. Передача из Монреаля. 23.20 Товары -- почтой. 23.30 "Киношок-96". Дневник фестиваля. 23.40 "Пианист". Худ.фильм (Канада).

Санкт-Петербург

11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 21.10, 0.15 Информ ТВ. 12.10 "Первая любовь". Сериал. 13.00 Срок ответа -- сегодня. 13.30 Советы садоводам. 13.40, 20.40 Телеслужба безопасности. 14.10 "Жизнь Клима Самгина". Сериал. 8-я серия. 15.15 День св. Благоверного князя Александра Невского. 16.10 "Наобум". Н.Большакова и В.Гуляев. 16.35 "Философия по Филу". Сериал для подростков. 17.00 Стиль жизни. 17.05 "Солти". Сериал для детей. 6-я серия. 17.35 Показывает Ленинградская областная телекомпания. 18.40 Большой фестиваль. 19.15 Спорт. 19.20 "Первая любовь". Сериал. 20.10 Без названия. Юмористическая программа. 20.55 Спортивное обозрение. 21.05 "Жизнь Клима Самгина". Сериал. 8-я серия. 22.30 Роман с героем. 22.55 Детектив на телеэкране. "Огарева, 6".

НТВ

6.00, 13.00 Сегодня. 6.20 Худ.фильм "Чудесные годы". 7.05 "Мафия-1". Сериал. 2-я серия. 7.50 Худ.фильм "Дневник наемного убийцы" (США). 9.20 Док.фильм "Вспомним те годы. 1968-й". 10.05 Футбол. Кубок обладателей кубков. "Локомотив" (Москва) -- "Вартекс" (Хорватия). 11.55 "Мельницы богов". Мини-сериал. 4-я серия. 12.45 Доктор Угол.

"Российские университеты"

14.35 Антреприза. Балетмейстер Андрей Кузнецов. 15.20 "Полюбил я тебя, моя радость..." А.К.Толстой. 16.00 Музыкальные новости. 16.10 Испытание тайной. Тибет. Передача 3-я. 16.40 Новости.

НТВ

17.00 Док.фильм "Дикая природа: борьба за жизнь". 17.30 Футбольный клуб. 18.00, 21.00, 23.00 Сегодня. 18.35 Герой дня. 19.00 "Бриллиантовая рука". Худ.фильм. 20.40 Доктор Угол. 21.35 Фестиваль мини-сериалов. "Онассис" (США). 1-я серия. 22.30 Времечко. 23.20 Худ.фильм "Любовь -- это оружие" (США). 1.05 Ночной канал. Эротические шоу мира.

МКТ

STV8 VUX. 10.50, 19.00 Анонс. 11.00 RTL-2. "Смейтесь на здоровье". 11.35 Х/ф "Освобождение Вилли-2" (приключение). 13.10 "Новости "К-видео". 13.40 Polsat. 19.10 М/ф "Питер Пен". 20.30 Билл Пулман в сказке "Каспер". 22.10 Харви Кейтел в комедии "С унынием в лице". 23.35 SAT-1.

Суббота, 14 сентября

Белорусское телевидение

8.00 Новости. 8.15 "Созвучие". Передача из Гомеля. 8.45 "Судьба моя и надежда". Социальная реабилитация инвалидов. 9.15 Здоровье. Нарочанские здравницы. 9.45 Уроки Н.Новожиловой. 10.15 Все про все. 10.40 "Ералаш". Юмористический журнал. 11.00 Многоголосие. Татары-мусульмане: шесть столетий на земле Беларуси. 11.35 Мир природы и увлечений. 12.25 Творцы. Семейный и творческий дуэт актеров Людмилы и Владимира Мищенчуков. 13.00 "Европейская двадцатка". Музыкальная программа MTV. 13.45 Телевизионный Дом кино. "Золотой Витязь". Победители кинофестиваля. 14.40 Коллаж. Программа для деловых людей. 15.10 Четвертое измерение. 15.45 "Триумф человеческого духа". Беларусь на X Параолимпийских играх в Атланте. 16.15 "Золотая лира". Хит-парад белорусской песни. 17.00 Галерея. Театровед и журналист Татьяна Орлова. Авторская программа Татьяны Егоровой. 17.30 По вашим просьбам. Л.Филатов и Т.Друбич в худ.фильме "Избранные". 19.45 Международный поэтический вечер в Доме литератора. 20.45 Колыбельная. 21.00 Новости. 21.45 "В руках правосудия". Худ.фильм (США). 4-я серия. 22.40 "Шклов-96". Музыкальная программа. 23.45 Видимо-невидимо. 0.45 Темная комната. Женщина и преступность.

ОРТ

7.00 Веселые истории в журнале "Ералаш". 7.10 Людмила Гурченко в фильме "Роман и Франческа". 8.45 Домашняя библиотека. 9.00 Новости. 9.10 Слово пастыря. Митрополит Кирилл. 9.30 Не зевай. 10.00 Утренняя почта. 10.35 Смак. 10.55 Премьера. "Возвращение Третьяковки". Фильм 1-й. 11.30 "Далеко, далеко на юге". Мультфильм. 11.40 Под знаком "Пи". 12.10 Михаил Жаров в фильме "Три товарища". 13.30 Америка с М.Таратутой. 14.00 Новости (с сурдопереводом). 14.20 Сериал "Возвращение на остров сокровищ". 2-я серия. 15.15 Мультфильмы нашего детства. "Поди туда -- не знаю куда". 16.10 Леонид Якубович в телеигре "Колесо истории". 17.00 Новости. 17.20 В мире животных. 17.55 Веселые истории в журнале "Ералаш". 18.10 "Золотая серия". "Белое солнце пустыни". 19.45 Спокойной ночи, малыши. 20.00 Время. 20.40 Николь Кидман в приключенческом сериале "Вьетнам. До востребования". 21.40 Брэйн-ринг. 22.25 Кубок мира "Мастер-ралли-96". Париж--Москва--Байконур--Улан-Батор. 22.40 Коллекция Первого канала. Триллеры Хичкока: "Неприятности с Гарри".

Канал "Россия"

7.00 "Искра божия". Док.фильм. 7.40 "Маугли". Мультсериал. 8.00 "Мак и Матли". Сериал. 8.20 По вашим письмам. 8.50 Товары -- почтой . 9.05 На V Международном фестивале искусств "Славянский базар". 10.00 Вести в одиннадцать. 10.15 Ваш партнер. 10.30 Доброе утро. 10.55 21-й кабинет. 11.20 Мультфильм. 11.30 Анонимные собеседники. 12.00 "Поэт в России -- больше, чем поэт". Программа Е.Евтушенко. 12.25 Проще простого. 13.00, 19.00, 23.40 Вести. 13.20 "Грехи". Телесериал (США). 5-я серия. 14.10 Ничего, кроме... 14.25 Де-факто. 14.50 Мультфильм. 15.00 Разговор с фотографиями. 15.30 Своя игра. 16.00 Диалоги о животных. 16.30 Эх, дороги! 17.00 Репортер. 17.15 Футбол без границ. 17.45 "У всех на устах". Программа Н.Дарьяловой. 18.00 "Королева Марго". Худ.фильм. 3-я серия. 19.30 Субботний вечер с Татьяной Шмыгой. 21.00 Погода на завтра. 21.05 Совершенно секретно. 22.00 Сделано в Голливуде. "Ред рок вест". Худ.фильм. 23.50 Программа "А".

Санкт-Петербург

9.10 Стиль жизни. 9.25 По реке плывет топор. 9.55, 11.55, 13.55, 15.55, 18.55 Информ ТВ. 10.10 "Честь имею". Военное обозрение. 10.40 Непознанное. 11.10 Ток-шоу "Наобум". Давид Голощекин. 11.40 Страсти-мордасти. 12.10 "Не ходите, девки, замуж". Худ.фильм. 13.15 "Старинные русские романсы в исполнении Нани Брегвадзе". Фильм-концерт. 13.30 Мультфильм. 14.10 По всей России. 14.25 Мы и банк. 14.45 Усадьбы. 15.10 Спортивное обозрение. 15.25 Парадоксы истории. "Записки женщины в черном". 16.10 Мультфильм. 16.20 "Моцарт. Достоверная хроника последнего часа". 17.05 ...Равняется любовь. 17.35 Показывает Ленинградская областная телекомпания. 18.40 Большой фестиваль. 19.20 "Сама невинность". Худ.фильм (Франция). 20.55 Светская хроника. 21.10 Блеф-клуб. 21.45 Круговорот. 22.05 "Гаспары, или Крысы Парижа". Худ.фильм (Франция).

НТВ

6.00 Сегодня. 6.20 Худ.фильм "Чудесные годы". 6.45 "Мафия-1". Сериал. 3-я серия. 7.30 Худ.фильм "Петля затягивается в Сингапуре" (Германия--Австралия). 9.00 Док.фильм "Вспомним те годы. 1969-й". 9.45 Худ.фильм "Бриллиантовая рука". 11.20 "Онассис". Мини-сериал. 1-я серия. 12.10 Худ.фильм "Безмолвный крик" (Великобритания).

"Российские университеты"

14.00 Искренне Ваш. 14.30 "Конек-Горбунок". Мультфильм. 15.40 Шаг из круга. 16.00 Новости кино. 16.20 Ток-шоу "Карьера".

НТВ

17.00 "Горец". Мультсериал (Франция). 17.30 Дог-шоу "Я и моя собака". 18.00, 21.00 Сегодня. 18.30 "Цель: Куба". Док.фильм из сериала "Шпионы". 19.00 "Онассис". Мини-сериал. 2-я серия. 20.00 Намедни. 20.45 Куклы. 21.35 Худ.фильм "Люди-кошки" (США). 23.40 Третий глаз. 0.25 Ночной канал."Плейбой".

МКТ

SAT-1. 10.50, 19.00 Анонс. 11.00 Билл Пулман в сказке "Каспер". 12.40 Super RTL. 13.30 Евроспорт. 19.10 М/ф "Призрак 2040". 19.55 Х/ф "Затерянный остров" (приключения). 21.20 "Новости "К-видео". 21.50 Х/ф "Признание: два лица зла" (детектив). 23.20 STV. Viva.

Воскресенье, 15 сентября

Белорусское телевидение

8.00 "Садко". Худ.фильм. 9.25 "Конан". Мультсериал. 9.50 Лучшие хиты MTV. 10.20 Вершина мира. Телеигра. 10.40 "Все нормально, мама!" Развлекательная программа. 11.10 Туробъектив. 11.30 "Цирки мира". Телевизионный многосерийный фильм. Цирк Мойры Орфей (Италия). 12.45 Студия "Окно". Телек-шоу. Юмористическая программа. 13.00 "Все мы родом из детства". Второй Всебелорусский телефестиваль юных талантов. Гала-концерт. 13.50 Сельчане. Оршанский район. 14.20 Вершина мира. Телеигра. Продолжение. 14.45 "Война в воздухе". Док.сериал (США). 4-я серия. 15.15 "Поздравляем Вас! Музыкальная программа ко Дню работников леса. 16.10 "Триумф человеческого духа". Беларусь на X Параолимпийских играх в Атланте. 16.40 Пресс-импреза. Частная инициатива: пути развития. 17.20 Бездельник. 17.50 Компьютерный полигон. 18.20 По вашим просьбам. Н.Меньшикова и В.Заклунная в худ.фильме "В небе "ночные ведьмы". 19.40 Колыбельная. 20.00 Резонанс. 20.50 Спортивный телекурьер. 20.55 Новости-ТВ. 21.10 Ток-шоу "Карамболь" с участием певца Андрея Губина. 21.45 "Синема". М.Брандо и М.Шин в фильме Ф.Копполы "Апокалипсис сегодня". 0.20 Футбол. Чемпионат Беларуси. "Неман" (Гродно) -- "Динамо" (Минск). 2-й тайм.

ОРТ

7.00 "Тихая поляна", "Танюшка, Тявка, Топ и Нюша". Мультфильмы. 7.25 Фильм-сказка Владимира Грамматикова "Мио, мой Мио". 9.00 Новости. 9.15 "Непутевые заметки" Дм.Крылова. 9.30 Пока все дома. 10.10 Утренняя звезда. 11.00 "Служу России!" "Военный курьер". 11.30 Играй, гармонь любимая. 12.00 Лучшие программы российских телекомпаний. "Там, за синими горами...". 12.30 Сериал "Подводная одиссея команды Кусто". "Коралловые джунгли". 13.25 Смехопанорама. Ведущий Е.Петросян. 14.00 Новости (с сурдопереводом). 14.20 Королевский замок Д'Амбуаз в цикле "Музыка в музеях мира". 15.00 Аркадий Райкин в программе "Это было, было...". 15.20 Клуб путешественников. 16.05 Как-то раз. 16.20 Мультфейерверк: "Компьютерные войны", "Приключения Вуди и его друзей". 17.05 Веселые истории в журнале "Ералаш". 17.25 Счастливый случай. 18.10 Клуб "Белый попугай". 19.00 Время. 19.40 Кристофер Ламберт в боевике "Стрелок". 21.30 Футбольное обозрение. 22.00 Кубок мира "Мастер-ралли-96". Париж--Москва--Байконур--Улан-Батор. 22.15 Новости. 22.25 Олег Видов в приключенческом фильме "Всадник без головы".

Канал "Россия"

6.00 Хоккей. Кубок мира. Финал. Передача из Монреаля. 8.05 "Мак и Матли". Сериал. 8.30 Пилигрим. 9.00 Устами младенца. 9.30 Присяга. 10.00 Вести в одиннадцать. 10.15 Русское лото. 10.55 Вас приглашает фирма "Савва". 11.00 Человек на Земле. 11.30 Книжная лавка. 12.00 Ю.Любимов в программе "Театр моей памяти". 12.25 Проще простого. 13.00, 23.45 Вести. 13.20 "Грехи". Телесериал. 6-я серия. 14.10 Ничего, кроме... 14.25 Караоке по-русски. 14.55 Футбол.Чемпионат России. "Балтика" (Калининград) -- "Алания" (Владикавказ). В перерыве -- Музыка на десерт. 17.00 Волшебный мир Диснея. "Чокнутый", "Аладдин". 18.00 "Королева Марго". Худ.фильм. 4-я серия. 19.00 Зеркало. 19.55 Погода на завтра. 20.00 "Человек ниоткуда". Худ.фильм. 21.25 "К-2" представляет: Юлий Ким и его знаменитые друзья в программе "Фрак народа"." 22.20 У Ксюши. 22.50 Церемония закрытия фестиваля "Киношок-96".

Санкт-Петербург

9.10 Папа, мама и я -- спортивная семья. 9.40 Стиль жизни. 9.55, 11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 20.55 Информ ТВ. 10.10 Роман с героем. 10.40 "Прощай, лето в Лиде". Док.фильм (Польша). 11.10 Храм. 11.40 Весь этот цирк. 12.10 "Почему бы не верить в чудеса?". Премьера худ.фильма для детей (Чехия). 13.40 "Отражение". Телефильм. 14.10 Еще одна Россия. 15.10 Музыкальный фестиваль "Костомукша -96". 16.10 Спортивная программа. 16.35 Детское ТВ: Хохина рыбалка, Сказка за сказкой, "Смехотряшки". 17.35 Показывает Ленинградская областная телекомпания. 18.40 Сокровища Петербурга. Выставка современной живописи в Мраморном дворце Русского музея. 19.20 "Дожди в океане". Премьера худ.фильма. 20.35 Мультфильм для взрослых. 21.10 Ноу смокинг. 21.55 Международное обозрение. 22.25 "Карьера Димы Горина". Худ.фильм.

НТВ

6.00 Худ.фильм "Чудесные годы". 6.25 "Мафия-1". Сериал. 4-я серия. 7.10 Худ.фильм "Высшие духи" (Великобритания). 8.45 Док.фильм "Вспомним те годы. 1970-й". 9.40 "Онассис". Мини-сериал. 2-я серия. 10.25 Док.фильм "Цель: Куба" из сериала "Шпионы". 10.50 Худ.фильм "Люди-кошки" (США). 12.45 Намедни. 13.25 Куклы.

"Российские университеты"

14.25 "Пастер вчера и сегодня". Док.фильм (Франция). 15.00 Подъем переворотом. 15.30 Мультфильм. 15.40 Кумиры. Николай Черкасов. 16.25 Музыкальная кунсткамера.

НТВ

17.00 Мультсериал "Горец". 17.30 Телеигра "Сто к одному". 18.00 Сегодня. 18.30 Программа В.Познера "Человек в маске". 19.10 "Исчезнувшие цивилизации". Фильм 2-й. "Инки" (США). 20.00 Итоги. 21.10 "Логово белого червя". Худ.фильм (Великобритания). 22.55 Звезды американского кино в Москве. 23.30 Баскетбол. Чемпионат России.

МКТ

Viva. 10.50, 19.00 Анонс. 11.00 Х/ф "Затерянный остров" (приключения). 12.40 STV. "Оникс". 13.30 Евроспорт. 19.10 "Как казаки..." 20.05 Х/ф "Кровавая река" (вестерн). 21.35 Информационная программа "Вежа". 21.40 Х/ф "Мать" (триллер). 23.15 SAT-1.

Рок без вакацыяў

Не так ужо і дрэнна ў краіне хаця б з музыкай. Ледзь не кожны месяц якія-небудзь фэсты праходзяць — традыцыйныя, ці з нейкае нагоды, ці так. І не надакучвае, хаця і склад выступаючых не надта адрозніваецца: *Новае неба, Крама* і г.д., але ж гэта *Крама* з *Новым небам*, а не абы што. 1 верасня ў менскім Парку Чалюскінцаў адбыўся чарговы “Рок па вакацыях” — і на “ура”. Шмат удзельнікаў, якасны гук, добры свет, паркавае асяроддзе, файнае надвор'е і адсутнасць узброеных атрадаў “праваахоўных” органаў найлепшым чынам паспрыялі святочнаму настрою ўвогуле і выдатнаму канцэрту ў прыватнасці. Да таго ж толькі што забаранілі любімае “Радыё 101.2”, а выказваць салідарнасць у нас здольныя і гатовыя далёка не толькі сябры маладзёжнае фракцыі БНФ. Аматараў паслухаць — паглядзець — патаньчыць — падтрымаць сабралася шмат. Крыху здзіўляла вялікая колькасць людзей даволі сталага ўзросту — зразумела, што яны маглі проста гуляць па парку, але надта ўжо яны “тусаваліся” паблізу канцэртнай пляцоўкі. Гэта сяму-таму з іх, пэўна, стала на карысць — і з сучаснай музыкай пазнаёміліся, і на моладзь уважліва паглядзелі. А ўсё было як мае быць раскавана, а таксама прыстойна і палітычна актыўна.

Вёў імпрэзу на роднай і дзяржаўнай мове Анатоль Вечар з “Аккалады”. Праграму абрамлялі два ангельскамоўныя гурты — даўно не з'яўляўшыйся ***Flat*** і пакуль зрэдку з'яўляючыйся ***Rouble zone***. “Старычкі” падаліся цікавейшымі за “гурт 95-га года”. “Рублёўцы” гралі прафесійна, нават досыць прыемна, але неяк *ніяк*, сапраўды, некаторыя гурты ўвесь час каго-небудзь нагадваюць. А ў ***Flat***а проста вельмі добрая і прыемная музыка.

Вельмі прыемным адкрыццём для многіх стаў таксама не часты госць вялікіх пляцовак **Аляксей Шадзько**. Абавязковыя ***NRM***, ***Уліс*** *ды* ***Тарнада*** і ўспрыймаліся па-звычайнаму: крыху цяплей ***NRM*** (асабліва хіт “Бывай”), і крыху “не так” ***Тарнада*** (але ў іх ёсць сваё трывалае кола прыхільнікаў, хаця і нешматлікае).

Ну і поўнасцю народ пафанацеў і адцягнуўся пад ***Новае неба*** ды ***Краму***, не гледзячы на сур'ёзнасць, асабліва ***Касі Камоцкай*** (можа,таму,што час такі). Увогуле, здаецца, гэтыя “дыназаўры” нашыя з кожным разам толькі ўсё больш дабаўляюць сабе прыхільнікаў. І для гэтага неабавязкова спяваць “Прэзідэнт, ідзі дамоў!”

Прыкмета часу. Вельмі хутка канцэрт у паўзах між песнямі стаў болей нагадваць мітынг дэмакратычных сіл. І калі вядучы ці музыкі гаварылі пра “101.2”, і калі выходзіла на сцену папулярная і ўжо беспрацоўная Ірына Курапаткіна, і калі спявалі “пра жыццё”, і проста калі раптам ад пачуцця еднасці і свабоды выспявала патрэба — і лунаілі сцягі нармальнага спалучэння колераў, і ўзлятаў моцны возгалас “Жыве Беларусь!”, і доўга не сціхаў. Сцягі на канцэртах, дарэчы, даўно ўжо справа звычайная.

Яшчэ пра саму музыку — магчыма, можна пашкадаваць, што не было на гэты раз “штатных членаў” усялякіх падобных фэстаў *Ляпіса Трубецкога* ды *Нейра-дзюбеля* — але ж ахвяраваць дзеля іх ***Шадзько*** ці ***Flat***ам таксама было б шкада.

А **Roubie zone** напрыканцы праграмы падаліся ўсё ж вельмі да месца. Адчувальна ўзрушаны ў **Краме** народ пад усялякія *ай лайк іт, ага ды іншыя эўрысынг ўіл бі олрайт* крыху сцішыўся і спакойна накіраваўся дадому. Са святам.

Гай Праскові́ч, для “БМ”

МІХАСЬ ТКАЧОЎ, доктар гістарычных навук

Нацыянальныя сімвалы: народ і гісторыя

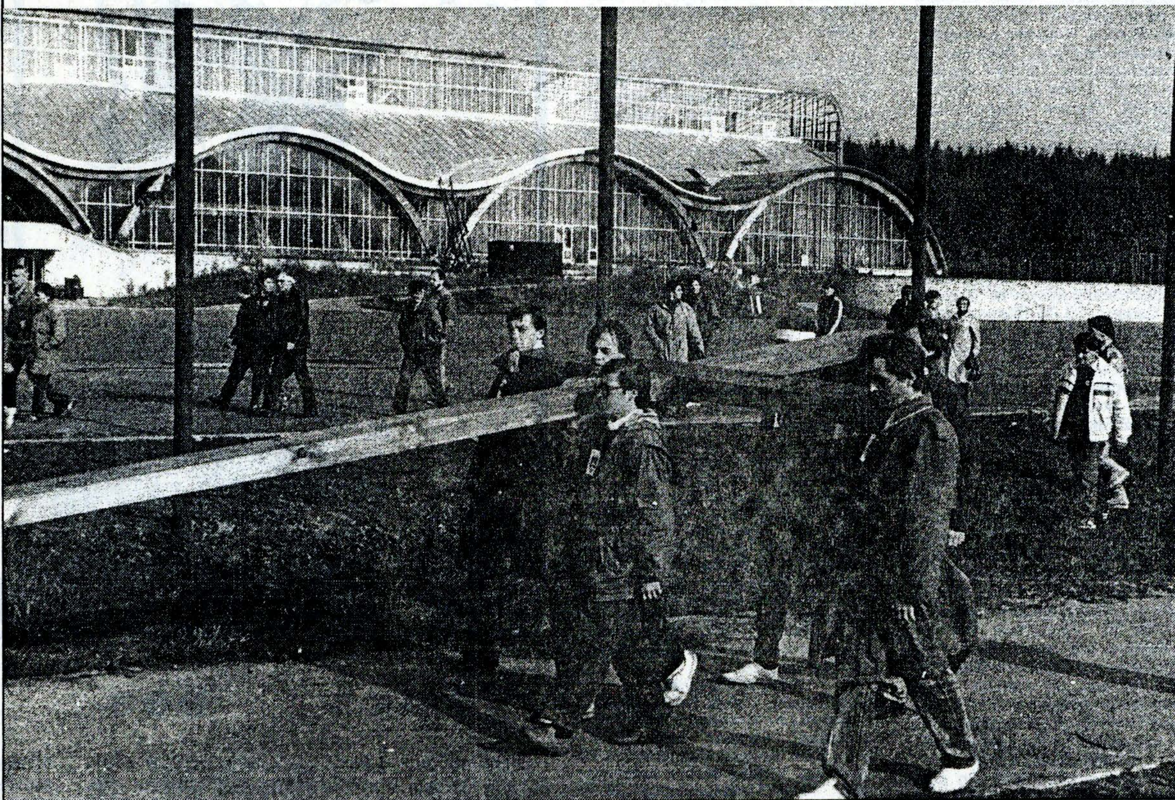

(Працяг, пачатак у № 24)

"Алдаўшы" нашым суседзям старажытнабеларускі герб "Пагоня", названыя вышэй даследчыкі, самі пра тое не падазраючы, ставілі немалыя цяжкасці і для рускай геральдыкі. Тут ім, відаць, давядзецца прапанаваць лічыць герб Рускай дзяржавы, што ўзнік у канцы XIV стагоддзя, так званы "Яздзец" — вершнік з дзідай, які забівае змея — запазычаным ў Літвы. Але ж гэта — тая самая старажытнаславянская "Пагоня". Толькі ў адрозненне ад герба Вялікага княства Літоўскага, дзе коннік павернуты налева, на захад, адкуль пагражалі крыжакі, рускі "Яздзец" глядзіць направа, на ўсход. Адтуль прыйшоў на землі Русі страшны татара-мангольскі прыгнёт, які паказаны на гербе ў вобразе змея. Праваслаўная рэлігія надала воіну старажытнарускай "Пагоні" аблічча Георгія Пераможцы, але сутнасці герба гэта не мяняе. Яшчэ раней выяву конніка мелі пячаткі Аляксандра Неўскага (пам. у 1262г.). Выкарыстоўвалі гэты сімвал і смаленскія князі, а на пач.XV ст. — сустракаем яго на пячатцы маскоўскага князя Васілія Дзмітрыевіча. Перад намі відавочны факт: у "Пагоні" і ў рускага герба "Яздзец" адзін радавод, адзін корань, адзін выток — народная ўсходнеславянская традыцыя.

Вобраз "Пагоні" прайшоў значны шлях развіцця. Вядомы пяць варыянтаў вершніка з мячом: з німбам вакол галавы; без німба; з мячом, але без шчыта; з мячом і са шчытом, на якім герб "Калюмны"; з мячом і шчытом, а на ім шасціканцовы крыж. Апошні варыянт звязаны найперш з імем Ягайлы, які зрабіў такі шчыт для сваёй дамавіны. Прычым шасціканцовы крыж дакладна адпавядае святыні Полацкай зямлі — славутаму крыжу Ефрасінні Полацкай, зробленаму ювелірам Лазарам Богшам: верхняя папярочына кароткая, а ніжняя — больш доўгая. Выява гэтай полацкай святыні на гербе дзяржавы і дзяржаўным сцязе найперш выкарыстоўвалася для ідэалагічнага ўздзеяння на праваслаўнае воінства.

Верагодна, пасля Берасцейскай царкоўнай уніі 1596 года крыж на геральдычным шчыце зрабіўся роўнаканцовым або падвойным. Ён нагадваў старажытнаславянскі знак бога сонца — Ярылы, які сімвалізаваў вечнае жыццё на зямлі і ў замагільным свеце. Сёй-той атаясамлае такі крыж с патрыяршым (гэта магчыма) і нават з бургундскім крыжам.

Герб "Пагоня" быў шырока пашыраны на Беларусі. Паводле Статутаў Вялікага княства Літоўскага 1566 і 1588 гадоў, кожны павет меў пячатку з "Пагоняю". Гэты герб павінен быў абавязкова размяшчацца на вежах магістратаў усіх беларускіх гарадоў. Ім аздабляліся спічакі гарадскіх брам. Напрыклад, у 1666 годзе над Трыумфальнай брамай Магілёва, над яе крытым бляхай купалам лёгка лунаў складаны трох'ярусны флюгер-ветраўнік у выглядзе пазалочанай "Пагоні", сцяжка і пазалочанай зоркі, якая ўвенчвала вежавы спічак.

Пасля падзелаў Рэчы Паспалітай у канцы XVIII стагоддзя і далучэння Беларусі да Расіі ўсе гэтыя гербы былі заменены двухгаловым арлом. Адрадзіўся стары герб толькі ў час паўстання К.Каліноўскага ў 1863 годзе, а затым эпізадычна з'яўляўся ў розныя часы.

Сваёй выявай "Пагоня" на ўмоўным і даступным для глядацкага ўспрымання сімвале давала ўяўленне пра краіну, яе гісторыю, народ і грамадскі лад.

Безумоўна, з моманту з'яўлення агульнадзяржаўнага герба ўзнік і дзяржаўны сцяг Вялікага княства Літоўскага. Як сведчаць дакументы, у XVI стагоддзі ён меў выгляд сцяга з пурпуровага або чырвонага адамашкі-кітайкі даўжынёю 60 локцяў. На ім былі вышытыя "Пагоня" і Багародзіца з немаўлём, што мела велізарную ідэалагічную значнасць, бо усе ваяры належалі да хрысціянскіх канфесій. Трэба сказаць, што з баявым воклічам "Багародзіца! Памагай!" войска тады хадзіла ў атаку.

Згодна правілаў тагачаснай еўрапейскай геральдыкі і з улікам даўніх народных традыцый, герб і сцяг беларуска-літоўскай дзяржавы мелі вельмі канкрэтныя колеры. Герб меў выгляд пурпуровага шчыта з белай "Пагоняй". Пурпуровы колер уважалі за самы высакародны. Насіць пурпуровае адзенне маглі толькі каралі і вялікія князі. Пурпур таксама сімвалізаваў агонь, адвагу, ваяўнічасць, смеласць, доблесць.

Белы колер, які ў геральдыцы адпавядае срэбру, азначаў у нашых продкаў дабро, ваду, чысціню, незалежнасць.

Яшчэ адзін элемент герба — шасціканцовы крыж на шчыце конніка быў залаты. Золата сімвалізавала святло, а сярод духоўных вартасцяў — высакароднасць, бадзёрасць, надзею, узнёсласць.

Калі пачынаеш аналізаваць колеравую гаму нашай старажытнай нацыянальнай сімволікі, міжволі адчуваеш глыбокую павагу да тых далёкіх продкаў, якія ў сімвалах і колерах абуджалі ў сваіх сучаснікаў самыя лепшыя чалавечыя і грамадзянскія якасці. Усё гэта адрасавана і нам, у сённяшні дзень.

На пачатку XVI стагоддзя на Беларусі і ў Літве, як і па ўсёй Еўропе, пачалі з'яўляцца сцягі і вымпелы, звязаныя сваімі колерамі з гербам дзяржавы. Упершыню выяву бел-чырвона-белых сцяжкоў мы бачым у конніцы Вялікага княства Літоўскага, якая ўдзельнічала ў бітве пад Оршай у 1514 годзе. (Прысвечаны гэтай падзеі жывапісны твор невядомага мастака захоўваецца ў Нацыянальным музеі ў Варшаве.)

Паступова пачалі складацца ўмовы для адмаўлення ад старога сцяга з выявай "Пагоні" і Багародзіцы і пераходу да двухколернага. У такіх выпадках галоўным быў колер герба, гэта значыць бялюткая "Пагоня". Яе колер зрабіўся асноўным (фонам) сцяга, пасярод якога праходзіла гарызантальная пурпуровая паласа — колер геральдычнага шчыта. Узнікла трохпалоснае спалучэнне бел-чырвона-белага колераў. Трохпалосны сцяг паказаў на гравюры 1551 года ў сваёй "Хроніцы" М.Бельскі. У той самы час з'явіліся і двухпалосны бел-чырвоны польскі сцяг.

Пасля Люблінскай уніі 1569 года ўзнікла федэратыўная дзяржава Рэч Паспалітая, якая аб'ядноўвала Польшчу і Вялікае княства Літоўскае ў федэрацыю з адзіным выбарным каралём (ён жа адначасова і Вялікі Князь Літоўскі). Робяцца першыя спробы аб'яднаць абодва сцягі ў адзін, балазе ў іхнай аснове былі аднолькавыя колеры. І вось у 1605 годзе кароль Жыгімонт Ваза выкарыстаў сцяг трохпалосны: чырвона-бела-чырвоны з гербамі пасярэдзіне. Да таго самага XVII стагоддзя адносіцца і чатырохпалосны сцяг з чаргаваннем белага і чырвонага колераў. Тут перад намі найбольш выразная спроба спалучэння сцягоў двух дзяржаў, што стварылі федэрацыю. Але такі колеравы сімбіёз доўга не пратрываў, і неўзабаве кожная дзяржава вярнулася да свайго сцяга.

Трэба адзначыць, што ў гэты час і да самых падзелаў Рэчы Паспалітай на Беларусі карысталіся і сцягамі з выявай "Пагоні". Пасля адміністрацыйнай рэформы 1564-1566 гадоў, калі ўзніклі ваяводствы, кожнае з іх атрымала з вялікакняжага скарбу сцяг пэўнага колеру з відарысам дзяржаўнага герба. Вядома, што Полацкае ваяводства мела жоўты сцяг ("сікоража"), Навагрудскае — паласаты ("пелісты"), Віцебскае — зялёны, Мінскае — гваздзіковы; на ўсіх гэтых сцягах "Пагоня" была на белым полі. У Берасцейскага ваяводства быў блакітны, а ў Мсціслаўскага — жоўты сцяг з гербам на "чирвоным полю".

Выяву "Пагоні" мелі таксама сцягі паветаў і гарадоў. Вайсковыя сцягі Гродзенскага і Слонімскага паветаў, адзіныя, што захаваліся да нашых дзён, у часы караля Жыгімонта III (1566-1632) былі малінавага ("кармазыновага") колеру з "Пагоняй".

У XVI-XVIII стагоддзях вайскоўаслужылыя татары Вялікага княства, якія жылі ў розныя мясцінах Беларусі і Літвы, карысталіся сваім сімвалам — татарскай "Пагоняй". На ёй вершнік замест мяча трымаў лук, а шчыта не было. Баявы сцяг татарскай конніцы быў бел-чырвона-белага колераў з выяваю зоркі і паўмесяца.

Існавала таксама гэтакзваная малая "Пагоня" — рыцарская рука ў даспехах з мячом. Такі герб меў горад Мсціслаў, некаторыя шляхецкія і магнацкія роды.

Трэба таксама сказаць пра несумненную сувязь з гербам "Пагоня" і бел-чырвона-белым сцягам сімволікі праваслаўнай царквы на Беларусі і Украіне. Гаворка ідзе пра бел-чырвона-белую стужку, якая ўваходзіла ў адзенне іерархаў. Яна тлумачылася двояка: як знак патрыяршае ўлады і як сімвал настаўніцкай місіі Ісуса Хрыста, якую ён перадаў сваім вучням. Белай, чыстай лічылася душа верніка, а чырвоны пасак атаясамляўся з вогненнай праўдаю накрэсленага ў гэтай душы слова Божага.

З канца XVIII стагоддзя і да 1863 года выкарыстанне на беларускіх землях яе старажытных сімвалаў было немагчыма. У 1840 годзе Мікалай I забараніў згадваць само найменне — Беларусь, хоць "Пагоня" (відаць, з тактычных меркаванняў) увайшла ў атрыманыя ад царскіх улад гербы шэрагу беларускіх гарадоў.

Нацыянальныя сімвалы вярнула да жыцця толькі паўстанне 1863 года на чале з К.Каліноўскім. Вядома, што напачатку інсургенты дзейнічалі пад польскім сцягам з двума гербамі — "Арлом" і "Пагоняй". Аднак пасля разрыву з "белымі" ўдзельнікамі паўстання Каліноўскі карыстаецца новай пячаткаю сваёй рэвалюцыйнай арганізацыі — з відарысам толькі "Пагоні". Адначасова ён адмаўляецца і ад польскага сцяга. Мы выказваем меркаванне, што К.Каліноўскі як патрыёт свае зямлі, як высокаадукаваны чалавек не мог не звярнуцца да старажытнага, гэта значыць бел-чырвона-белага сцяга. Дакументы пра гэта пакуль маўчаць, але некаторыя факты ўскосна пацвярджаюць нашую думку. Вядома, што ў 1870 годзе ўзнікла Тэрбацкае студэнцкае брацтва младалатышоў, якое абмяркоўвала будучыню Латвіі і, у прыватнасці, вырашала пытанне пра нацыянальны сцяг. Было прапанавана разгледзіць і варыянт бел-чырвона-белага сцяга, аднак ад яго хутка адмовіліся, бо ў такой камбінацыі ён супадаў са сцягам беларусаў". Урэшце младалатышы спыніліся на спалучэнні чырвона-бела-чырвоных колераў. (Цяпер гэты сцяг прызнаны ў Латвіі нацыянальным). Прыведзены факт даказвае, што водгулле паўстання Каліноўскага ў 70-я гады мінулага стагоддзя яшчэ жыло на суседняй з Беларуссю латышскай зямлі, народ якой зафіксаваў у сваёй гістарычнай памяці выкарыстанне беларусамі бел-чырвона-белага сцяга.

Далейшы лёс нашых нацыянальных сімвалаў даволі складаны. Паводле ўспамінаў віднага дзеяча беларускага адраджэння пачатку XX стагоддзя Я.Сушынскага, гербам "Пагоня" і бел-чырвона-белым сцягам карысталася дэмакратычнае беларускае студэнцтва ў Пецярбурзе, наладжваючы ў 1909-1912 гады культурна-асветніцкія вечары. Удзел у іх браў і малады Янка Купала, які няраз выказваў надзею, што калі-небудзь Беларусь будзе дзяржаваю. Я.Сушынскі прыгадвае, што "Пагоню" і нацыянальны сцяг яшчэ ў канцы XIX стагоддзя выкарыстоўвалі пецярбургскія студэнты — урадзімцы Беларусі і Літвы — удзельнікі нацыянальна-вызваленчага руху супраць самаўладдзя. Гэтае меркаванне выказаў і беларускі гісторык М.Сташкевіч.

Ёсць шматлікія факты прысутнасці нацыянальнай сімволікі ў штодзённым жыцці беларускага насельніцтва ў передрэвалюцыйныя гады. Вядома, напрыклад, што беларускае Таварыства імя Францішка Скарыны каля 1915 года выдала паштоўку і друкавала афішы з партрэтам славутага першадрукара, аблямаваныя стужкаю з нацыянальных колераў. У 1916 годзе гербам "Пагоня" і бел-чырвона-белым сцягам карысталася арганізацыя "Сувязь незалежнай Беларусі", якая ставіла задачу барацьбы за незалежную народную рэспубліку.

Мінскія газеты за 10-13 сакавіка 1917 года паведамлялі, што ў горадзе з поспехам прайшоў "Дзень беларускага значка" з шырокім продажам відарысаў бел-чырвона-белага сцяга. Атрыманыя грошы пайшлі ў фонд беларускай прэсы. Часопіс "Гоман" у інфармацыі, пазначанай 12 кастрычніка 1917 года, надрукаваў інфармацыю пра дзейнасць беларускіх школ і Беларускага культурна-асветніцкага таварыства ў Пецярбурзе, над будынкам якога лунаў беларускі сцяг.

Беларуская Рада XII дзейнай арміі на сваім пасяджэнні ад 8 снежня 1917 года пастанавіла: салдаты-беларусы павінны ўшыць у другую пятліцу шыняля стужку бел-чырвона-белага колераў. Адначасна было прынятае рашэнне пра стварэнне Беларускага войска.

Змітрок Бядуля ў сваім рэпартажы пра адкрыцце 15 снежня 1917 года Усебеларускага з'езда ў Мінску паведамляе, што зала гарадскога тэатра была аздоблена нацыянальнымі сцягамі. Нядаўна апублікаваныя звесткі Я.Дылы пра чырвона-бела-блакітны сцяг — памылковыя. Іх абвяргае і згаданы ўжо Я.Сушынскі, што быў дэлегатам з'езда.

Падсумоўваючы сказанае вышэй, трэба прызнаць, што задоўга да 25 сакавіка 1918 года, калі абвешчана Беларуская Народная Рэспубліка, нацыянальны герб і сцяг былі ў нацыянальна-вызваленчага руху ў шырокім ужытку. Пазней, у 1918-1920 гады, нацыянальнымі сімваламі карысталіся беларускія вайсковыя фарміраванні ў Польшчы і Літве.

Пасля Рыжскай дамовы (1921) паміж Польшчай і савецкай Расіяй лёс Беларусі, лёс яе народа быў жорстка распалавінены. На землях Заходняй Беларусі, уключанай у склад буржуазнай Польскай дзяржавы, нацыянальна-вызваленчы і дэмакратычны рух ішоў пад нацыянальнай сімволікай. Яе выкарыстоўвалі ва ўсіх беларускіх школах і гімназіях, на мітынгах працоўных; яна была на ўзбранні ў Таварыства беларускай школы, у беларускіх студэнтаў. Навучэнцы Навагрудскай беларускай гімназіі ў 1929 годзе ў час трохдзённай забастоўкі ў падтрымку выключаных за "камуністычныя эксцэсы" вучняў Віленскай гімназіі, хадзілі па горадзе з "Пагоняй" і бел-чырвона-белым сцягам. Нацыянальныя сімвалы былі на галаўных уборах беларускіх школьнікаў (аколышкі, цэшкі). У 1939 годзе насельніцтва Заходняй Беларусі і Віленскага краю сустракала часткі Чырвонай Арміі не толькі з чырвонымі сцягамі.

Іначай склаўся лёс нацыянальнай сімволікі ў БССР. Тут спроба вярнуцца да нацыянальных колераў была зроблена толькі аднойчы — у 1926 годзе, калі старшыня ЦВК рэспублікі Я.Адамовіч прапанаваў выкарыстаць іх пры распрацоўцы сцяга і герба БССР. Але час, відаць, быў ужо не той. Сталіншчына ўбіралася ў сілу. Прапанова не прайшла, а сам Адамовіч неўзабаве апынуўся за межамі рэспублікі ў якасці старшыні Цукартрэста СССР, а потым — і кіраўніком акцыянернага таварыства на Камчатцы, адкуль пайшоў на сталінскую плаху ў крывавым 1937-м. Зразумела, што ва ўмовах рэалій тагачаснага жыцця ніхто ўжо не адважваўся ўголас нагадваць пра гістарычныя сімвалы народа. Сталін увёў адзіны для ўсёй краіны сцяг. Толькі ў 1956 годзе Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР зацвердзіў новы сцяг рэспублікі, які існуе і цяпер. Аднак створаны ён быў насуперак агульнапрынятым геральдычным канонам. Традыцыйны для беларусаў белы колер нават не быў улічаны; на палотнішча вынесены нацыянальны арнамент, што супярэчыць законам геральдыкі і чаго мы не сустрэнем ні на якім сцязе іншых краін.

Разам з тым адметныя для ўсіх замежных славянскіх народаў іх улюбёныя белы і чырвоны колеры ўвайшлі ў сённяшнія сцягі НРБ, СФРЮ, ЧССР і ПНР. Былі гэтыя колеры, дарэчы, і на сцязе дарэвалюцыйнай Расіі.

Але пазбавіць увесь народ гістарычнай памяці нельга. Яна жыве разам з людзьмі, нават калі лёс адрывае іх ад Бацькаўшчыны. Уся беларуская працоўная эміграцыя, якая склалася з тых, хто пакінуў Заходнюю Беларусь да 1939 года і жыве цяпер у розных частках свету, карысталася і працягвае захоўваць вернасць беларускай нацыянальнай сімволіцы. Яна ўвасабляе для гэтых людзей маці-Радзіму, дарагую Айчыну, любую сэрцу Беларусь. Як нацыянальная яна жыве і цяпер у асяроддзі беларусаў ПНР. Не лічыцца з гэтым нельга, як нельга не лічыцца і з тым фактам, што сёння ў рэспубліцы склалася ненармальная сітуацыя, калі па волі чыноўнай бюракратыі і некаторых гісторыкаў — "Иванов, не помнящих родства" — робяцца спробы наглуха зачыніць дарогу вяртанню гістарычных нацыянальных сімвалаў на сваю спрадвечную Бацькаўшчыну.

Ворагі нацыянальнай сімволікі падаюць факты выкарыстання яе беларускімі калабарацыяністамі ў мінулай вайне. Але ці вінаватая сімволіка, калі ёю спрабавалі карыстацца ў сваіх антынародных мэтах тыя, у каго на руках была кроў суайчыннікаў? Мы толькі можам і павінны дадаць да іхніх злачынстваў і асудзіць і гэтае — кашчуннае імкненне завалодаць нацыянальнай святыняй, нажыць на ёй свой капітал Іуды. Але чым правінавацілася нацыянальная сімволіка? Хіба зраднікі пыталіся ў народа дазволу здзекавацца з яго нацыянальнай сімволікі?

Адначасова дзеля ісціны і гістарычнай праўды трэба абсалютна адназначна кваліфікаваць як бяздоказныя сцвярджэнні, нібыта "пад нацыянальнымі сімваламі беларускія карныя паліцэйскія батальёны знішчалі мірных жыхароў, жанчын, старых і дзяцей". З таго ж разраду і паведамленні, што беларускія паліцэйскія насілі бел-чырвона-белыя нарукаўныя павязкі. Ментавіта такія "факты" прапаноўваў сумна вядомы артыкул "Эвалюцыя палітычнага невуцтва", растыражаваны рэспубліканскай прэсай у кастрычніку 1988 года. Падобныя сцвярджэнні былі паўтораныя рэспубліканскімі газетамі ў артыкуле "Шмат шуму з нічога" ў лютым 1989 года.

Дзеля высвятлення гістарычнай праўды аўтар афіцыйна звярнуўся ў Беларускі музей Вялікай Айчыннай вайны з просьбаю пазнаёміцца з матэрыяламі, якія маглі б дакументальна падмацаваць прыведзеныя вышэй заявы. Нягледзячы на калектыўныя пошукі супрацоўнікаў, у музеі такіх дакументаў не выяўлена. На здымках у акупацыйнай "Беларускай газэце" можна ўбачыць з бел-чырвона-белымі павязкамі толькі сяброў Саюза беларускай моладзі. Але, як вядома, СБМ быў арганізацыяй, якая вербавала моладзь пераважна ў працоўныя фармаванні, дзе юнакам і дзяўчатам давалі грамадзянскую спецыяльнасць і адпраўлялі на працу ў Нямеччыну. Там іх выкарыстоўвалі ў прамысловасці і сельскай гаспадарцы як дармавую сілу. Гэтых бядакоў можна з поўным правам залічыць у ахвяры злачыннай дзейнасці тых нешматлікіх здраднікаў, якія дапамаглі фашыстам. Аўтар кнігі "Саўдзельнікі ў злачынствах" (Мінск, 1964) В.Раманоўскі пісаў, што "спробы фашысцкіх халуёў з СБМ справакаваць беларускую моладзь на ўзброеную барацьбу супраць свайго народа праваліліся. Не знайшлося сярод беларускай моладзі "добраахвотнікаў", каб стварыць хоць бы адну роту яе на фронт..." Самі юнакі і дзяўчаты расшыфроўвалі СБМ як "смерць беларускай моладзі".

(Працяг будзе)

Нацыянальная ідэя адродзіць Беларусь

Беларуская Раніца паўстае над родным краем — гэта загартоўваецца Беларускі Дух!

Векавыя кайданы залежнасці ляцяць з плеч беларуса. Гэта фармуецца Беларуская Воля да ўлады!

Ачышчальнае полымя ў сэрцах тысяч сыноў Айчыны — гэта рэха Нацыянальнай Рэвалюцыі!

Я выступаю ад імя Беларускай партыі Свабоды (БПС) — правакансерватыўнай партыі, якая абвясціла і трымае лозунг: "Жыве нацыянальная рэвалюцыя!"

Над Беларуссю — подых менскай вясны. Беларуская Вясна 96-га сталася знямяннальнікам новага часу, нарадзіла новыя надзеі і новую рэчаіснасць.

Спачатку ўпотай, у паўголаса, а пасля ўсё шырэй і сур'ёзней інтэлектуалы і палітыкі загаварылі аб перспектыве рэвалюцыйных працэсаў у беларускім грамадстве.

Чаму на Беларусі рэвалюцыйнае развіццё палітычных працэсаў падаецца ўсё больш непазбежным?!

Крызіс улады вялікі, як ніколі. Улада трансфармiравалася ў адзінаўладдзе. Канстытуцыйная ўзаемаўраўнаважанасць трох галінаў улады ператварылася ў калецкае скасабочанне з хваравітым нарошчваннем адной — прэзідэнцкай і заняпадам іншых — судовай і заканадаўчай улад. Дзяржава ператварылася менавіта ў калеку.

Уладары пачалі шукаць крымінальныя механізмы панавання.

Працэс разбурэння стаў дзяржаўнай ідэалогіяй.

Як след, пачаўся крах эканамічнай інфраструктуры. "Мёртвае поле" для інвестыцыяў, поўны заняпад дробнага бізнэса, страта нават малых рынкавых механізмаў. Разбурэнне беларускай эканомікі зрабіла беларусаў самымі беднымі людзьмі ў Еўропе(!) Статыстыка — рэч жорсткая. Па-большасці параметраў спад вытворчасці за "прэзідэнцкія" гады — амаль на 50 %. Жабрацтва — распаўсюджаная з'ява. Усё больш людзей, асабліва старыя, дзеці недаядаюць(!), не атрымоўваюць жыццёва неабходныя рэчывы — вітаміны і г.д.

Улада — гвалт цягне нас да грамадскага расколу. У беларускіх палітычных сілаў небяспечна звужаецца поле легальнай дзейнасці.

Яшчэ адзін аспект панавання ідэалогіі дзяржаўнага разбурэння — працяг знішчажэння беларускай моўнай культуры тэмпамі наймацнейшымі. Ідзе размыванне і знішчэнне традыцыйных беларускіх каштоўнасцяў. А на мёртвым грунце сады не растуць! Прывядзіце мне годны прыклад цяперашняй, апошнімі гадамі народжанай маралі? Адзінае "дасягненне" — гэта тое, што іншаземных авантурыстаў ды бандзюг абслугоўваюць самыя танныя і прыгожыя ў Еўропе беларускія дзяўчаты! Колькасцю венерычных захворванняў Беларусь апераджае суседзяў. Аборты сталі сапраўднай бядой сучаснай беларускай рэчаіснасці. Многія маладыя людзі ў пятнаццаць-дваццаць гадоў ужо перанеслі хваробы, пасля якіх няздольныя мець дзяцей. Колькасць памерлых усё больш апярэджвае колькасць народжаных.

Мінай запаволенага дзеяння становіцца міграцыя творчых людзей, у першую чаргу моладзі.

Гэта — своеасаблівы адказ на архаічны аўтарытарызм.

Аўтарытарная антынацыянальная ўлада вырачаная, але калі яе не пахаваць, яна будзе разлагацца яшчэ гады, знішчажаючы, спаскуджваючы ўсё жывое. Фундаментам грамадскага адраджэння здольна стаць толькі традыцыйная нацыянальна-дзяржаўная ідэя.

Яшчэ колькі гадоў назад свядомасць многіх заходніх краінаў была антырэвалюцыйная. Пасля сталінскіх і бальшавіцкіх эксперыментаў гэты тэрмін не карыстаўся станоўчай рэакцыяй, падаваўся нечым камуністычным ды небяспечным. Аднак за XX стагоддзе чалавецтва перажыла велізарныя прамысловыя, інфармацыйныя, сэксуальныя рэвалюцыі. А напрыканцы XX стагоддзя тэрмін палітычнай рэвалюцыі аднавіў былую сілу. Рэвалюцыі ўзнікаюць у выніку паступовага нарошчвання супярэчнасцяў, невырашальных у працэсе эвалюцыйнага развіцця. Палітычныя рэвалюцыі з'яўляюцца неад'емнымі з'явамі і этапамі ў развіцці цывілізацыі. Праўда, яны бываюць рознымі і могуць несці прама процілеглы эфект.

Сацыялістычная рэвалюцыя, згодна марксісцкай тэорыі, вышэйшы тып сацыяльнай рэвалюцыі, у ходзе якой ажыццяўляецца пераход да сацыялізму і камунізму. Такая рэвалюцыя павінна была зацвердзіць уладу рабочага класу. Сацыялістычныя рэвалюцыі на практыцы ажыццяўляліся надзвычай крывавым чынам (пр. Расія, Кітай), стаўшы спараджальнікамі жахлівых таталітарных рэжымаў, пераважаючых па жорсткасці ўсе папярэднія.

"Гегемонія пралетарыяту" абярнулася гегемоніяй вузкай касты камуністычных жрэцоў.

Нацыянальная рэвалюцыя з'яўляецца прамой процілегласцю левaрадыкальным сацыялістычным рэвалюцыям. Нацыянальная рэвалюцыя адбываецца ў падняволеных ад імперыялістычных дзяржаў краінах і накіраваная на дасягненне нацыянальнай незалежнасці,на пераадоленне класавых і сацыяльных супярэчнасцяў у грамадстве, на вызваленне агульнанацыянальных сілаў краіны дзеля яе вольнага, натуральнага развіцця. Нацыянальная рэвалюцыя больш шырокая з'ява, чым рэвалюцыя сацыяльная.

Нацыянальнай рэвалюцыяй гіторыкі нярэдка называюць з'ядненне Нямеччыны жалезнай рукой кансерватара Бісмарка, дзейнасць Пілсудскага. У канцы 80-х гг. XX ст. толькі на тэрыторыі Усходняй Еўропы адбыліся народна-нацыянальныя рэвалюцыі ў Чэхаславаччыне, Усходняй Нямеччыне, Румыніі, многіх краінах былога СССР. Сама смерць імперыі ды ўзнікненне новых незалежных дзяржаў суправаджалася рэвалюцыяй у ідэалогіях, свядомасці людзей. Мы бачылі гэтак званыя "бархатныя, пяшчотныя" рэвалюцыі, але бачылі і крывава-жорсткія, як румынская ці грузінская.

У Беларусі фармуюцца ўмовы нацыянальнай рэвалюцыі — і па зместу асноўных рухаючых сілаў і па характару патрабуючых вырашэння праблемаў.

Адразу пасля рэвалюцыі павінна прыходзіць рэстаўрацыя, пры якой новы ўрад праводзіць надалей стабільныя палітычныя і эканамічныя рэформы.

Таквіль неяк заўважыў, што рэвалюцыя тады мае сэнс, калі яна служыць узмацненню ўлады і стабільнасці. Левыя рэвалюцыі маюць уласціваць пераўтварацца ў дзікі крывавы хаос, жорсткасць, бессэнсоўны тэрор і ў рэшце рэшт у новы дэспатызм. Мяркую, Беларусі не пагражае перамога левых радыкалаў. Тэзіс дробных левацкіх груповак аб рэвалюцыі дзеля рэвалюцыі ў беларускім народзе безнадзейны. Сінонімам нашай рэвалюцыі павінныя быць Парадак і Стабільнасць. Нельга паддавацца спакусе плюнуць на законы.

Мы — абаронцы закону, Канстытуцыі і Дзяржавы. Найгалоўная мэта — пазбегнуць далейшага гвалту, спыніць дыктатуру. Альбо Беларусь чакае гвалт на гады. БПС не хавае, што мы рэвалюцыянеры толькі да стварэння новай чалавечнай цывілізаванай беларускай дзяржсістэмы, да навядзення парадку ў Беларускім Доме. Больш правільна нас называць дзяржаўнікамі, альбо ратавальнікамі Беларусі, яе абаронцамі.

Лепшым для Беларусі быў бы шлях навядзення канстытуцыйнага парадку ды пераход улады да кааліцыйнага агульнанацыянальнага ўраду даверу пры падтрымцы беларускай бюракратыі. Але прагназаваць у атручаным камунізмам ды нацыянальным нігілізмам чыноўніцтву патрыятызм надзвычай складана. Можа стацца, што яны апынуцца перад выбарам: альбо праліць чалавечую кроў, альбо падтрымаюць нацыянальную волю народа.

Пры ўсім неабходна прызнаць набліжэнне лёсавызначальнага часу для нашай Бацькаўшчыны. Агульны грунт большасці палітычных сілаў — антыўрадавы, і ён радыкалізуецца. Лукашэнка сам цалкам беспаваротна штурхае свой народ да расколу і набліжае час рэвалюцыйнага вырашэння сітуацыі. Цалкам магчымае развіццё сітуацыі, калі замест рэферэндуму ўлада атрымае Рэвалюцыю. Нізы далей не могуць так жыць, а вярхі няздольныя кіраваць нізамі.

24 сакавіка 1996 г. на палітычнай акцыі нарадзіўся лозунг: "Жыве нацыянальная рэвалюцыя!" На наступнай акцыі пратэсту ўжо сотні людзей скандзіравалі яго. Ідэя рэвалюцыі, што ачысціць краіну ад брыдоты, цямноцця, няволі, перакіне Беларусь у XXI стагоддзе, знаходзіць усё больш прыхільнікаў. Надыходзіць пераломны час у беларускай гісторыі, Беларусь чакае мужнасці і Волі ад сваіх сыноў.

С.ВЫСОЦКІ,
для "БМ"

ЛЕВАЯ, ПРАВАЯ

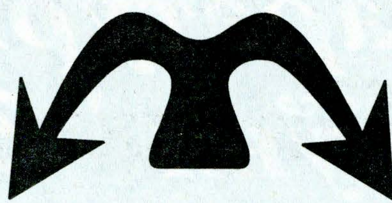

ГДЕ СТОРОНА?

Революция за нами?

Тихое и теплое белорусское лето стало идеальным препятствием к проведению всевозможных уличных акций. Массовая политическая деятельность была прекращена.

Однако это же лето создало такую же идеальную обстановку для анализа и подведения итогов "революционной весны" в относительно спокойной обстановке. Время проводить съезды.

В один августовский день с поездов на гомельском вокзале сходили люди. Они звонили по определенному номеру телефона и отправлялись на "конспиративную квартиру". Явок и паролей не было — все друг друга знали.

Так в Гомеле начался второй съезд Конфедерации Революционных анархо-синдикалистов (КРАС). Анархисты-синдикалисты из Москвы, Киева, Гомеля и Минска проводят свои съезды раз в пять лет, поэтому событие достаточно уникальное. Тем более, что больше в это время в Гомеле ничего не происходило.

Столь жа редким был съезд КРАС и по обсуждаемым вопросам. Помимо обычных отчетов о деятельности групп, "разбора полетов" и прочего перед делегатами стоял вопрос о принятии КРАС в Международную Ассоциацию Трудящихся. МАТ является правопреемником 1-го Интернационала, созданного анархистом Бакуниным и социалистом Марксом. По предварительным данным, вопрос о принятии будет рассматриваться в декабре нынешнего года. Принципиальное согласие на прием КРАСовских групп бывшего СССР у крупных западных анархических профсоюзов достигнуто.

Чем интересны съезды анархистов — это их неформальной обстановкой и результативностью. В то время, как партии работают по регламенту, голосуют мандатами и пр., и пр., и пр., анархисты просто берут чашку чаю и разговаривают до тех пор, пока все противоречия не исчезнут, а темные места не прояснятся. На этом съезде противоречия тоже были. В первый день съезда ребята сидели с 17 до 24-х часов (вот в чем преимущество квартиры!), пока не прояснили окончательно ситуацию на данной момент по бывшему СССР в целом. Потом это позволяло им с ходу принимать решения и резолюции, внося в них лишь небольшие редакционные правки. А резолюция в поддержку бастующих украинских шахтеров была написана и принята на съезде за 1 час! И это документ, идущий в 1 Интернационал!

Надо пояснить, что анархо-синдикализм — это такое течение в общей теории анархизма, которое подразумевает приход к свободному обществу через создание рабочими свободных профсоюзов (синдикатов). Путем революционной захватной стачки рабочие должны обобществить средства производства, на которых они работают, и начать управлять ими сами. Поэтому любую стачечную борьбу анархисты поддерживают как способ самоорганизации рабочих масс и прообраз будущей социальной революции. Естественно, съезд и принимал такие требования, как остановить репрессии в отношении бастующих шахтеров и профсоюзных активистов.

Не открою секрет: к людям, любыми доступными им способами поддерживающими борьбу с властью и против власти, неизбежно присматриваются спецслужбы и органы безопасности. В последнее время этот интерес заметно обострился. Проблемы со "службами" были в Минске и Киеве. Пока все обошлось мирно. Гомельские анархисты — так те вообще знают местных "людей в штатском" в лицо.

Прямо во время съезда поступила информация — во втором инструментальном цехе индустриального гиганта "Гомсельмаш" началась забастовка. Значит, анархистам опять разъяснять рабочим тактику борьбы и печатать им листовки с их требованиями. И просить поддержать бастующих на других предприятиях...

А в общем — прискорбно, что активную борьбу за свои права не решаемся начать мы. А пока мы не решимся — нам никто не поможет.

Сергей ПУЛЬША, "БМ"

Варта ладзіць мітынгі другога!

Ізноў другое. Ізноў мітынг.

Праводзіць мірныя мітынгі ў Мінску, калі на календары менавіта другое, становіцца добрай традыцыяй. Другога верасня стала люстэркавым адбіткам другога красавіка. Вядома, па традыцыі грамадства запрасілі на плошчу Незалежнасці з нагоды новай сесіі Вярхоўнага Савета: павінны ж выбаршчыкі даць сваім дэпутатам новыя наказы!

Ізноў традыцыйна — на жаль і на сорам! — з-за "асобага статуса" плошчы Незалежнасці ўлады перанакіравалі выбаршчыкаў да Палацу культуры чыгуначнікаў у Кастрычніцкім раёне Мінска. Відаць, усё было раней абмеркавана і ўзгоднена недзе, таму людзі, падняўшы бел-чырвона-белыя сцягі, рушылі на пляцоўку перад "чыгуначнікамі".

На гэты раз шэсце не было "шэсцем сляпых кацянят", як, іншым часам, падавалася ў красавіку, 2-га. Людзі ведалі, куды і навошта ішлі. Міліцыянты не заміналі шэсцю, АМАПу на шляху людзей бачна амаль не было. А да забітых аўтобусамі навакольных вулачак, праездаў, падваротняў народ так прызвычаіўся, што лянота нават кпіць з санлівых рознаформенных службоўцаў.

Затое каля Палацу чыгуначнікаў, на дахах навакольных дамоў стаялі і хадзілі нейкія асобы ў вайсковай вопратцы. Некаторыя меркавалі: "У спейпераў — вучэнне?"

На сустрэчу з дэпутатамі прыйшло каля 5 тысяч чалавек. І дэпутаты выказаліся наконт той палітыкі, якую яны плануюць праводзіць у Савеце. Выказаліся не толькі дэпутаты, але і прадстаўнікі палітычных рухаў, працоўныя, студэнты.

Ад абарончых лозунгаў накшталт: "Незалежнасць!" ці нэйтральных "Жыве Беларусь" народ пакрыху пачынае пераходзіць да яўна атакуючага лозунгу "Імпічмент!". Бачна: такое жыццё ўжо ўсім абрыдла, і яшчэ памяркоўныя ініцыятывы "круглага стала" народ ператварае ў найбольш "круцейшыя" і радыкальныя.

На жаль, не паўтарылася першамайская сітуацыя — "камуністы" і "нацыяналісты" на адным мітынгу, разам у абмеркаванні шляхоў вырашэння набалелых праблем. Хаця падстава для еднасці была — супрацоўніцтва на "круглым стале" наладжана. Трэба было толькі клікнуць. Але ці то Новікаў не пажадаў сустрэцца з выбаршчыкамі ў адной кампаніі з Багданкевічам, Баршчэўскім ды Знаўцом, ці то не так паклікалі...

Прапановы не прынеслі сенсацый. Ізноў лічылі, колькі грошай прэзідэнт атрымаў з "Таргэкспа" і фонду Эсамбаева, колькі часу не выплочваюць законна заробленае на прапрыемствах, на якія сродкі прэзідэнт збіраецца рабіць рэферэндум..

Былі і новыя трывожныя звесткі. Урадавыя структуры забаранілі эфір мінскаму гарадскому радыё "101,2". Частка рэдакцыі былой радыёстанцыі "Беларуская Маладзёжная" другі раз апынулася ў адлучэнні ад эфіру, пад "забаронай на прафесію". Першы раз пры Кебічы, другі — пры Лукашэнцы. У сувязі з гэтым пяцітысячная грамада сказала ўладам: "Ганьба!", але ад гэтага ў становішчы незалежнага гарадскога канала нічога не змянілася. Практыка зачынення газет і адлучэння журналістаў ад эфіру працягваецца. Сэнсацыя, хіба, калі людзі знойдуць спосабы і сродкі абараняць свае права на атрыманне непадцэнзурнай інфармацыі.

"У кулуарах" тым часам размаўлялі пра тое, што рахункі газет "Свабода" і "Наша Ніва" ужо арыштаваныя, у "Имя", "БДГ", газеце "Свободные новости Плюс" ідзе татальная праверка. Бачна, уладам непатрэбны іншадумцы напярэдадні рэферэндума за новую Канстытуцыю.

Разумеючы, што незалежная прэса пад ціскам і пагрозай знішчэння, людзі распачалі збор сродкаў на выданне антырэферэндумнай улёткі плануемым накладам у мільён экземпляраў. Цікава, ці надрукуюць яе ў друкарнях Беларусі? Або павязуць з Літвы, дзе маюць звычку друкавацца нашы незалежныя выданні? Ізноў караткевічаўскія "Кнiганошы"?

На дзіва спакойная міліцыя не чапала мітынгоўшчыкаў, паводзіла сабе карэктна і (што зусім дзіўна) не перашкаджала працаваць журналістам, прапускаючы іх паўсюль, куды яны толькі лезлі. Спакойна рэагавалі на ўлёткі з запрашэннем 8 верасня прыйсці да помніка Янкі Купалы ў 11 гадзін на святкаванне дня Беларускай Вайсковай Славы. І нават не зварухнуліся, калі натоўп аднагалосна прыняў рэзалюцыю з патрабаваннем ініцыяваць імпічмент прэзідэнту.

І яшчэ адна заўвага: відаць, адраджаецца традыцыя мітынговай песні-закліка. Спроба Сяржука Мінскевіча была дарэчнай.

Вярхоўны Савет атрымаў наказ выбаршчыкаў: бараніць Закон, правы і свабоды чалавека і ні ў якім разе не адступаць. Але ці зменшыцца наступальны імпэт прэзідэнта Лукашэнкі?

Сяргей Пульша, "БМ"

Літаратурная гасцёўня "БМ"

Сяржук МІНСКЕВІЧ

НАВАСЕЛЬЛЕ Ў ЯЧЭІСТЫМ ХМАРАЧОСЕ

Як хтосьці ўжо сказаў: «Сям'я — гэта ячэйка грамадзтва, таму, мабыць, і жывем у ячэйках».

Кожнай сям'і па яйку... то бок, па ячэйцы! І ў чарзе стаім, і лічым за вялікае дасягненьне атрымаць уласнае шкарлупіньне.

Ура, нам пабудавалі кукурузу з жалеза, і бэтона, і кардона! Няхай квітнее Маладзёжны жылы масыў!

Двухпакаёўка на сорак дзевятым паверсе была нашая. Яна пахла шпалерным клеем і скразьняком, затое ніводная мэбліна не парушала бліскучы штыль падлогі. Мы зрабілі тры вальсавыя васьмёркі, пацалаваліся, стрымалі сябе, бо я яшчэ не рассьцяліў наш гонар — палутарны тоўсты матрас, і акрылёныя, анёльчыкі, мы разышліся да вечара змагацца зь сюрпрызамі недаробак недарабочых.

А вечарам яна, заваражальна хістаючы прыродным келіхам на дзьвюх ножках, аддалілася ў ванную.

Я раскінуў мяккі гонар, узмахнуў па чарзе прасьцінай, коўдрай, подушкай, паставіў у нагах бутэльку шампаньскага. Бурныя рыхтаваньні скончаны!

Я хутка распрануўся, нырнуў і салодка скурчыўся ў палоне бялізны, чакаючы іншага палону. Мне было прыемна чуць, як струмень вады разьбіваецца па любімым мне целе і як яна асалодна фыркае, булькае, плёскаецца.

Але на русалкавыя гукі пачалі накладацца, быццам знаходзісься ў чэраве савецкага магнітафона, іншыя фырканьні, паветраныя. Яны йшлі зьверху, збоку.

«Час пік» каханьня. Прынцып агульнае хаты. Што ж, ячэйкі ёсьць ячэйкі, усюды аднолькавая пляніроўка. Нават спачатку трохі цікава. Нявізуальны абмен навыкамі, прыёмамі, новымі дасягненьнямі. Гарачы шэпт: «Давай як у іх... Паехалі!»

Я адчуваў, як на мяне з паверха вышэй абрушваецца магутная лавіна страсьці, і сам пачаў распаляцца. Хутчэй жа, мілая!

Зьнянацку наверсе бухнула. Лавіна страсьці пад нявыносны трэскат... матэрыялізавалася ў град вапны і ваты. «Кардон, шкарлупіньне!» — пранеслася ў галаве. І на яе звалілася белае, голае, суседзкае, але таксама мілае!

Мае абдымкі былі сільныя і пяшчотныя, яе — зайчык.

— Што, муж вельмі тэмпэрамэнтны?

Яна паціху супакойвалася і захоплена прамовіла:

— Не, ён штангіст. Паўгады на зборах быў!

У той жа момант разьнёсься роў парахода ў тумане. Воблака тынкоўкі разьвеялася, я ўбачыў над сабой паўмэтровы круглы чырвоны маяк. «Ну і будка»,— прыкінуў я. Але будка крычала, пагражала, імпульсавала дурацкімі грымасамі. Вочы надзьмуліся і зрабіліся падобныя на рыбіныя пузыры. Адборны семянны гіпапатам біўся ў вадчайных канвульсіях — яго тушу моцна сьціскалі краі шчыліны ў столі.

— Божухна, каб толькі ён не праваліўся!

Я зь перапуду шчыльней абняў суседку. Тая аж віскнула. Пакой задрыжаў, парсюк з апошняй моцы скалануўся і... у мяне адлягло на сэрцы — ён надзейна засеў.

— Ха, патрапіў...

Але я ўлавіў ці ўспомніў мерныя гукі вады. Іней пакрыў мой пазваночнік.

— Адпусьціце мяне! Адпусьціце! — закрычаў я і забегаў па пакоі ў пошуку штаноў.— Зараз тут будзе мая жонка!

А са мною, Адамам, Божа-ж-ты-мой, суседка ў нэгліжэ ды голы штангіст над галавой.

— Што ж рабіць?! Што ж рабіць?! Давайце праз дзьверы дамоў,— загадаў я жанчыне.

— Вы звар'яцелі, напэўна! Куды я ў такім выглядзе?

— У чужую спальню ўламіліся, а праз лесьвіцу праскочыць ня можаце!

— Я да вас не па сваёй волі завітала.

— Нічога сабе — завіталі! Разьбілі ўшчэнт маю столь.

— Слюшяй, дарагой,— пратрубіў гіпапатам,— мі патэрпэлы ні мэнше. У нас тожі дырка в полю!

Сьціпла бразнула дзьвярная зашчапка ў ваннай.

— Тссс. Куды ж вас дзець? — Я кінуў пошукі штаноў, хаця падсьвядома адчуваў, што яны ўжо дзесьці блізка.— Давайце наспач праз шчыліну. Гэй ты, а ну сунься назад!

Штангіст паспрабаваў тузануць тазам, але не атрымалася.

— Слюшяй, дарагой, нэ магу.

— Што ты разныўся? Зараз прапіхнём.

Я ўстаў на дыбачкі і кончыкамі пальцаў уперся ў яго слаістую брушыну.

— Кгы-мммм,— выціснуў я зь сябе ад напружаньня.

Бяз проку.

— Паслухайце,— зьвярнуўся я да суседкі,— мне так нязручна, росту не хапае, ды падставіць няма чаго. Сядайце мне на плечы і штурхайце свайго мужа.

— Вы што, зусім?

— Штангіст! Скажы сваёй сарамлівіцы, каб сядала, бо зараз прыйдзе мая жонка, такі гвалт падыме!

Добра, сусед трохі кемлівы аказаўся, а можа яму ня вельмі прыемна было вісець паміж пяцідзесятым і сорак дзевятым паверхам.

— Пэрсык, прэлэст мая, сяд этаму нэшяснаму на шею.

Я ўзьняў яе, і мы закрахталі разам. Крахталі, крахталі, пакуль нас не пабраў дзікі нястрыманы сьмех. Я ўявіў, як заходзіць мая жонка і бачыць нашу дурацкую жывую піраміду — мужны атлант і чароўная карыятыда самаадданa імкнуцца падтрымаць адвіслы жывот чырвонага, заціснутага ў трэшчыне столі ідыёта.

Што ўяўляў аматар вагі, мяне ня цікавіла.

Дзесьці рыпнулі дзьверы — жонка!!!

— Харош, спускайся,— сказаў я суседцы,— усё роўна нічога ня выходзіць. Залазь хутчэй пад матрас — ён у нас палутарны, вось палову чалавека я табе і выдзелю.

— Як жа, як жа,— замармытала яна.

— Моўчкі, а калі трохі прыцісьнем — ня страшна, мы ўдваіх нашмат меней важым, чым твой родненькі.

— Пэрсык,— замычаў гіпапатам,— твой Мамука нэ хочэт, штобі ты в пастэле з другім мужчынай.

— А куды я яе дзену?!

— Мамука нэ хочэт.

«Во гад, га»,— падумаў я і ўбачыў ручнік. Вокаімгненна схапіўшы яго, амаль увесь запіхаў у рот штангіста.

— Больш ня вякнеш... А ну пад матрас і ні гу-гу!— злосна прашыпеў я Пэрсыку.

Тая скарылася.

Але яшчэ нешта турбавала мяне. Ага — парсючыя шырока акругленыя зрэнкі і... трохі ніжэй. Сваёй кашуляй я завязаў Мамуку-суседу вочы, а са знойдзеных проста пада мной штаноў зрабіў яму накідку на сьцёгны. Потым прыпарашыў яго раструшчанай тынкоўкай, дзеля маскіроўкі, а што — мабыць гэта ляпное аздабленьне столі, выява анёльчыка... затым насьпех прыбраўся ў пакоі.

Жонка прыскакала вясёлая, уся ў дыямэнтавых кропельках:

— Твая русалка з табой.

Мы абняліся, пацалаваліся, закружыліся нашыя галовы, два пёркі плаўна ўпалі на матрас, я прадбачліва з боку занятага паўчалавека.

— Ты сёньня ня вельмі... ммм... імклівы. Стаміўся, лапік? Ці перачакаў? — усьміхнулася русалка.

— Ды не... Ня та-ак...

Я пасьпешліва яе пацалаваў, супраць небясьпечных здагадак.

Але раптам мой скальп пачаў адслойвацца — над намі надта выразна забурчэла,— у жываце!

— Што там? — затурбавалася русалка, «рассыпалася» і зноў «насыпалася» — ужо жонкай.

— Мабыць, воданапорныя трубы,— а сам падумаў: «Вось, балотная карова, хто столькі п'е перад сном!»

— Слухай, а іх не прарвала? — працягвала заклапочаная супруга.— Нешта вельмі выразна булькае. Давай столь прастукаем.

— Ня трэба, а то суседзей зьверху разбудзім.

— Суседзі пацерпяць. Я не хачу, каб нас затапіла!

— Добра, добра, я сам прастукаю.

Я жвава ўскочыў, каб не адбылося непапраўнае, выбраў цэлую столь у сантымэтрах дзесяці ад тлустай квакаючай жабы, у якую мне так хацелася тыцнуць кулаком, і даволі гучна для жонкі пастукаў.

— Ты ня там прастукваеш, вось тут трэба,— і непапраўнае наступіла.

Жонка ўстала, працянула руку, яе роўненькі, танюсенькі, з акуратненькім пазногцікам, подлы ўказальны палец сарваў павязку з вачэй Мамукі. Павязка зьляцела і пацягнула за сабой ланцуг неверагодных падзей.

Жонка ўбачыла рыбіныя пузыры гіпапатама, хіснулася і звалілася на ложак, роўна на Пэрсыка, ад чаго зноў падскочыла ўжо да паветраных шароў ненажэрнага гіпапатама.

— Хт-т-т-т-т-т-тттттам? — затрэслася яе ніжняя сківіца.

— Матрас скамечыўся,— пачаў быў я, але, падаючы, цяпер жонка прыхапіла і мяне.

Пэрсык такога вытрымаць не магла і з пранізьлівым піскам зьявілася на сьвет, якраз побач са мной. А вось такога ня мог вытрываць Мамука-штангіст. Ён зароў у дзьве магутныя наздры і... да гэтага часу загадка, якім чынам,— зваліўся на нас. А мы ўсе паляцелі ў тартарары, а дакладней, у госьці на сорак восьмы паверх...

На наступны дзень усе газеты горада паведамлялі: «Клюб нудыстаў у поўным складзе пранік у ашчадны банк, які знаходзіцца на першым паверсе пяцідзесяціпавярховага хмарачоса.

Мэты пранікненьня высьвятляюцца».

Рыгор Клім

(Па Янку Купалу)

Журналісты! Журналісты!
Беларускія сыны!
Аналіты, аптымісты
З сэрцам і сумленнем чыстым,
Перакрыйце шлях хлусні!

Бо паўзе яна вужакай.
(Брыдка слухаць і чытаць.)
Несумленных тых пісакаў,
Трымаймордаўскіх служакаў
Здольны толькі вы стрымаць!

Данясіце праўду людзям!
(Праўда Боская — адна)
І яны вас не забудуць.
Ганарыцца вамі будуць,
Добрым словам успамінаць!

Пункт гледжання аўтараў газеты не абавязкова супадае з пазіцыяй рэдакцыі. Адказнасць за дакладнасць фактаў, прыведзеных у артыкулах, нясуць аўтары публікацый

"Беларуская маладзёжная"
Рэспубліканская грамадска-палітычная незалежная газета
Заснавальнікі: М.Капчонаў і І.Цішын

Адрас рэдакцыі: 220134, Мінск, вул. Якубоўскага, 15-1-77
Кантактныя тэлефоны: 57-00-43, 20-98-04
Пасведчанне аб рэгістрацыі N 665

Падпісана ў друк 5 верасня 1996г. ў 14.30
Мінская паліграфічная фабрыка "Чырвоная зорка" (Мінск, 1-шы Загарадны зав., 3)
Кошт праз "Белсаюздрук" 2000 рублёў
Тыраж 4.5 тысячы экз.
Заказ N 565

Галоўны рэдактар Т.І.Мельнічук (Нічыпарук)